

Jaarverslag 2022

VASTENACTIE

“

In beweging
voor een ander

Bij de coverfoto:

Manuel Laj en zijn vrouw Juana wonen in Guatemala. Samen met hun kinderen en kleinkinderen woonden ze in een kleine gemeenschap in Panzos, Alta Verapaz. Hun dorp moest echter plaatsmaken voor een suikerrietplantage; de boeren werden met geweld verjaagd. Hun huizen, tuinen en landerijen werden verbrand. Dankzij de inspanningen van hulporganisaties hebben de verdreven families een nieuwe plek gekregen om te wonen en te werken.

“

Ik heb nu weer vrede
in mijn hart.

JUANA

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van de Stichting Bisschoppelijke Vastenactie.

Coördinatie, redactie en teksten:

Stichting Bisschoppelijke Vastenactie, Den Haag

Vormgeving:

Bastiaan Oonk | Studio Oonk Ontwerp

Foto's:

Vastenactie en projectpartners

In beweging voor een ander

Als u het voor het zeggen had en u zou één ding mogen veranderen in de wereld, wat zou u dan kiezen?

Zou u kiezen voor een wereld waarin geen oorlog meer zou zijn? Dat de Oekraïne niet meer verscheurd zou worden door een strijd op leven en dood? Zou u gaan voor een wereld waarin geen armoede meer is en waarin iedereen elke dag een goed bord eten zou kunnen hebben? Zou u wellicht gaan voor een wereld waarin alle kinderen gelijke kansen zouden krijgen, onafhankelijk van waar ze geboren zijn? Of kiest u dan voor een wereld waarin we erin geslaagd zijn om de gevolgen van klimaatverandering een halt toe te roepen?

**Allemaal onmogelijke dromen?
Op het eerste oog wel misschien,
maar als we er even over nadenken...**

Oorlog stopt alleen als mensen elkaar het licht in de ogen weer gunnen. Armoede wordt opgelost waar mensen beginnen te delen. Kinderen krijgen kansen als we met elkaar goed onderwijs realiseren. Klimaatverandering stopt als we allemaal

onze verantwoordelijkheid nemen. En in al die gevallen begint dat bij 'in beweging komen'. Weg van jezelf, van eigenbelang, op weg naar een ander.

Vastenactie zal de wereld niet redden, maar wat we wel kunnen en dus ook volop doen is mensen steunen die in beweging komen voor een ander. In 2022 steunden we kleine en grote projecten van mensen in de Oekraïne, die - zonder aanzien des persoons - de handen uitstaken naar slachtoffers van de oorlog. Die noodhulp boden, waar niets meer was. Opvang, medische zorg, onderdak.

In Zuid-Soedan hielpen we een gemeenschap om een gastvrij thuis te worden voor mensen op de vlucht en zo een plek te bieden aan mensen die nog minder hadden dan zij zelf.

In Congo steunden we een organisatie die de meest kansarme kinderen die er maar zijn, straatkinderen, van straat haalt en probeert weer thuis te brengen. Want elke toekomst begint immers bij een veilig thuis.

We hebben aandacht voor mensen die van hun land verdreven zijn om plaats te maken voor de ruimte en energie vretende bedrijven die de aarde uitputten voor onze welvaart. We komen samen met partners hier en internationaal om onze stem

te laten horen tegen misstanden op het gebied van mensenrechten, milieuvervuiling en sociaal onrecht.

Wat we doen is in beweging komen voor een ander. Niet omdat die ander zielig is, of krachteloos, maar omdat de mensen die wij helpen stuk voor stuk mensen zijn die op de plek waar zij leven in beweging komen voor anderen.

Uiteindelijk begint het daar. Als we echt willen dat de wereld verandert, moeten we allemaal in beweging komen. Wij deden dat met overgave. Dit jaarverslag vertelt dat verhaal. En we deden dat samen: met parochies, scholen en donateurs hier. En met onze partners in landen over de hele wereld. Steeds opnieuw. Omdat alle leven dat waard is.

Marc Bollerman,

directeur-bestuurder

Stichting Bisschoppelijke Vastenactie

Inhoudsopgave

In beweging voor een ander (voorwoord)	04
Samenvatting (Publieksverslag)	08
Bijdragen aan de waardigheid van mensen	10
Bestuurswissel	14
Vastenactiecampagne 2022 Je land is je leven	16
Vastenactiecampagne 2022 Mensenrechten in Guatemala	18
Onze visie en missie	20
Adventsactie 2022 Opvang straatkinderen in Congo	24
Projecten	26
Laudato Si' Alliantie	31
Bewustwording	32
Eigen doel Tanzania	35
Fundatie Charitas en Vastenactie slaan de handen ineen	36
Wandel voor een ander	37
Noodhulp	38
Fondsenwerving	41
Organisatie	43
Hongerdoek 2022	46
Adventsactie 2022 Minder onnodige sterfgevallen in Sierra Leone	48
Vooruitblik	50
Vastenmaaltijden kinderen	51
Prognose financiële resultaten	52

“De bevologenheid van de Eigen Doelen houders tijdens de workshopdagen heeft mij het meest geraakt dit jaar. Het was indrukwekkend te zien met hoeveel passie zij zich inzetten voor mensen die het minder hebben. Mooi ook om te zien dat de projecthouders oprecht naar elkaar luisterden en van elkaar onder de indruk waren.”

Femke Wiltenburg,
projecten/donateurs

Adventsactie 2022

“

Ieder kind een goede start

Adventsactie steunde in 2022 vier projecten die zich richten op het recht van kinderen op een goede start in het leven, met aandacht voor voeding, zorg en een stimulerende omgeving. Kinderen die zich in hun eerste levensjaren gezond ontwikkelen, hebben immers meer kans op een goede toekomst en een leven zonder extreme armoede. We steunden onder andere het opvanghuis Ndako Ya Biso in Kinshasa, Congo.

Samenvatting

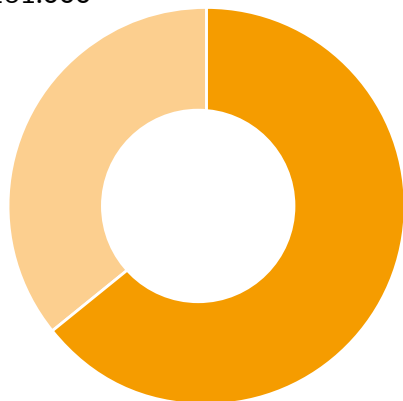
In 2022 konden we ruim 300.000 mensen helpen. Een prachtig resultaat, dat we alleen konden realiseren dankzij de steun van onze donateurs, vrijwilligers in parochies, katholieke basisscholen en natuurlijk onze buitenlandse partners.

WIE DONEERDEN AAN VASTENACTIE?

Inkomsten:

€ 3.258.000

Parochies/congregaties/scholen:
€ 1.161.000

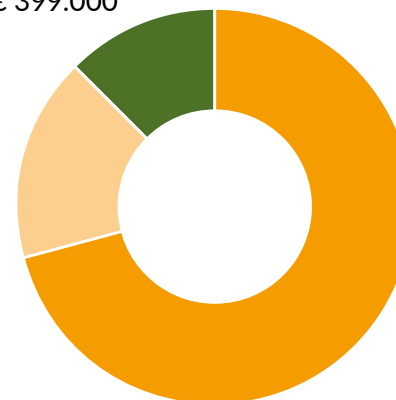

Particuliere donateurs:
€ 2.097.000

AAN WELKE CAMPAGNES WERD GEDONEERD?

Noodhulp Oekraïne:
€ 399.000

Adventsactie:
€ 549.000

Vastenactie:
€ 2.310.000*

WAARAAN GAVEN WE HET GELD UIT?

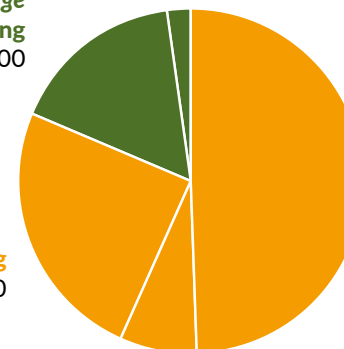
**Overige
Fondsenwerving**
€ 570.000

Beheer en administratie
€ 70.000

Bewustwording
€ 850.000

Noodhulp buitenland
€ 246.000

**Doelstellingen
Projecten buitenland**
€ 1.694.000

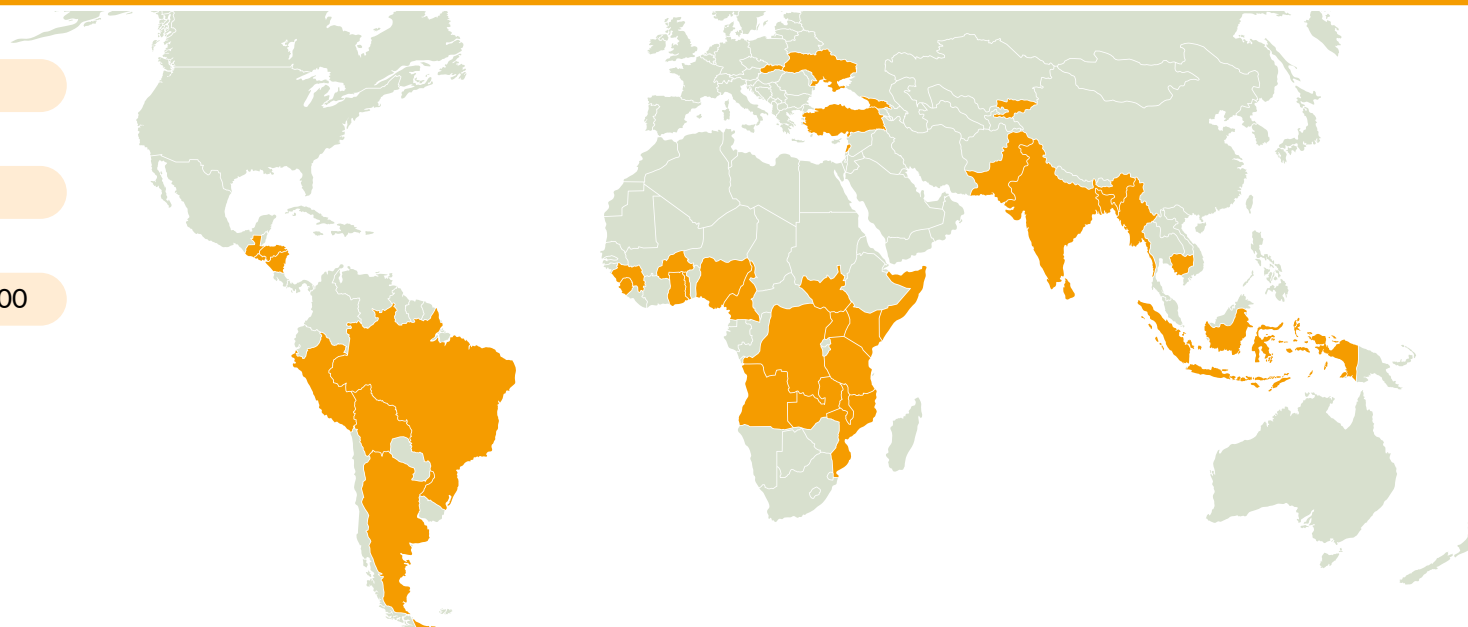
We hebben in 2022 ongeveer 80.000 euro meer ingezameld dan in 2021. Dat kwam met name door de noodhulpcampagne voor Oekraïne. Omdat die midden in de vastentijd viel, was de opbrengst van de Vastenactie-campagne wel fors minder dan eerdere jaren. Dat zou betekenen dat er minder geld beschikbaar zou zijn voor de andere projecten die we steunen. We hebben daarom besloten om een bedrag vrij te maken uit onze reserve om toch voor een vergelijkbaar, zelfs iets hoger bedrag, als in voorgaande jaren projecten te kunnen steunen.

HOEVEEL MENSEN ONTVINGEN HULP?

🎓	opleiding en training	13.516
🌾	voedselzekerheid en landbouw	15.205
🚰	schoon water, sanitatie	46.614
⚕️	gezondheidszorg	47.720
🚨	noodhulp	1468
🚨	noodhulp Oekraïne	15.602
🗺️	land- en mensenrechten	116.300
❤️	welzijn en rehabilitatie	51.239

ORGANISATIE

Aantal landen:	37
Aantal projecten:	80
Aantal medewerkers:	11
Aantal fte:	8,8
Aantal vrijwilligers:	2.500

* Dit is inclusief 6.000 euro voor campagnematerialen als hongerdoeken. ** Het deel van de gelden voor Oekraïne dat nog niet is besteed in 2022, wordt in 2023 besteed.

Bijdragen aan de waardigheid van mensen

Er is veel moois in de wereld dat het verdient om te groeien

Eelco Rommens is voorzitter van de Raad van Toezicht van Vastenactie; Marc Bollerman begon op 1 oktober 2022 als directeur/bestuurder. Ze reflecteren op Vastenactie, het katholiek sociaal denken en de kracht van een katholieke missie- en ontwikkelingsorganisatie in een veranderende wereld.

‘De Nederlandse bisschoppen hebben Vastenactie opgericht om op een moderne manier invulling te geven aan de vastentijd en om ‘mensen hier’ in staat te stellen een band aan te gaan met ‘mensen daar’, legt Rommens uit. ‘In die geest zetten we bijvoorbeeld ook in op basisscholen, om Nederlandse kinderen te verbinden met kinderen ver weg, zeker ook om te laten zien dat het niet alleen maar kommer en kwel is in de landen waar we werken.’

Als initiatief van de Nederlandse bisschoppen, staat Vastenactie dan ook voluit in de Rooms-Katholieke Kerk. Bollerman: ‘Je kunt met je rug of met je gezicht naar de kerk staan. Met onze rug naar de kerk – dus vertrekkend vanuit ons katholiek gedachtegoed - proberen wij mensen wereldwijd te steunen op die plekken waarvan wij denken dat het zinvol en waardevol is. Dat voelen we als een opdracht. Dat past bij onze waarden en uitgangspunten en daar maken we keuzes in. Maar we draaien het ook om! Met het gezicht naar de kerk zeggen we: Dit is het verhaal van de wereld. Wij hier in ons land moeten ons bewust zijn van wat er daar gebeurt. Deze houding is niet primair gericht op fondsenwerving, maar hiermee willen we mensen aan het denken zetten, uitdagen zich een mening te vormen en zich te verbinden met mensen daar.’

Er is ook nog een andere houding aldus Bollerman: ‘Dat is de houding ‘namens’, dat je naar buiten toe gaat, dat je je uitspreekt over onderwerpen. Voor onze zuster-organisaties in het buitenland is deze belangenbehartiging van kwetsbare mensen een hoofdtaak aan het worden, naast het steunen van projecten. Dat doen wij als Vastenactie nu nog niet vaak, maar de vraag is of wij over bepaalde onderwerpen toch moeten laten weten wat we zien gebeuren en wat wij ervan vinden. Dit zou dan in de positieve, opbouwende geest zijn, die Vastenactie eigen is. Dat vind ik wel een vraag waarmee we ons moeten bezighouden in de komende tijd.’

Handen en voeten geven aan katholiek zijn

Vastenactie wil het katholiek sociaal denken concreet maken, vinden zowel Rommens als Bollerman. En beiden voelen zich daardoor persoonlijk aangesproken: 'Het katholiek sociaal denken is voor mij heel belangrijk in hoe ik wil zijn en in hoe ik wil handelen,' zegt Rommens. 'Niet alleen bij Vastenactie overigens, maar ook daarbuiten. Net zoals je kerk niet alleen op zondag bent, ben je niet alleen sociaal bij Vastenactie, tijdens de veertigdagentijd of tijdens de advent, maar ook daarbuiten.' Bollerman herkent dat: 'Ik wil op zondag én op maandag handen en voeten geven aan katholiek zijn. In mijn vorige werk deden we dat voor mensen om de hoek, bij Vastenactie doen we dat voor mensen ver weg.'

Dat Vastenactie zich richt op 'mensen ver weg' is voor Rommens een belangrijke reden zich aan de Stichting te verbinden als toezichthouder: 'Ik ben geïnteresseerd in andere landen en culturen. Ik wil daar iets betekenen en tegelijk ook de wereldwijde Rooms-Katholieke Kerk concreet maken, uiteraard niet alleen voor mensen binnen de Kerk.' Bollerman: 'Niet zo lang geleden vertrok een broeder of zuster vanuit Nederland naar een land ver weg om de mensen daar te helpen zich te ontwikkelen. We spraken van ontwikkelingslanden of derdewereldlanden. Het mooie van Vastenactie anno nu is dat we veel meer zeggen dat er ver weg veel moois gebeurt dat het verdient om te groeien. En omdat de middelen ongelijk verdeeld zijn, is het helemaal in de geest van het katholiek sociaal denken om vanuit solidariteit te zeggen dat wij iets van onze overvloedige middelen geven aan mensen die zich inzetten voor andere mensen.'

Bekommernis

‘Ik vind in dit verband ‘bekommernis’ een mooi woord,’ zegt Bollerman. ‘Het zegt dat het er altijd om gaat dat je je bekommert om een ander.’ Daarvoor moet je wel de mogelijkheden hebben legt hij uit: ‘Als je allebei honger hebt en er is geen brood om te delen, houdt het al snel op. Dan kunnen wij vanuit onze overvloed zeggen: als jullie voor elkaar willen opkomen, maar het ontbreekt jullie aan middelen, laat ons daar dan aan bijdragen. Ik vind het mooie dat de nadruk daarmee veel meer komt te liggen op ‘samenwerking’ in plaats van op ‘ontwikkeling’ uit het woord ontwikkelings-samenwerking.’

Hier gaat het om subsidiariteit, zegt Rommens: ‘Dat is een van de beginselen uit het katholiek sociaal denken en voor Vastenactie een belangrijk principe. Subsidiariteit is mensen helpen zichzelf te helpen en niet te zeggen: ‘Wij zullen het wel even voor je oplossen’. Dat doet ook geen recht aan de waardigheid van de mensen daar.’ Bollerman: ‘De vraag is dan: wat kunnen mensen zelf, wat lukt ze (nog) niet en wat kunnen wij daarin betekenen? Dan is het overigens wel essentieel dat zij zelf willen dat wij iets voor ze betekenen.’

Menselijke waardigheid

‘Subsidiariteit is dan wel een uitgangspunt, maar als het gaat om wat voor projecten we steunen, gaat het vooral om het versterken van menselijke waardigheid. Dat is wat mij betreft het hoofddoel van Vastenactie,’ vindt Bollerman. ‘Voor ons is primair de vraag: wat draagt dit project bij aan de waardigheid van de mensen zelf? Krijgen ze de kans om eraan te groeien en zich eraan te ontwikkelen? Als dat zo is, dan is het een project dat bij ons past.’

Deze manier van werken maakt Vastenactie wellicht niet uniek, zeggen Rommens en Bollerman beiden, ‘maar we voelen ons daartoe wel opgeroepen en uitgedaagd. Daarom is er in de uitwerking en in de keuzes die we maken misschien niet altijd veel verschil te vinden met sommige andere organisaties, maar we onderscheiden ons wel in de opdracht en in de missie van waaruit we werken. Als paus Franciscus bijvoorbeeld pleit voor het centraal stellen van duurzaamheid en aandacht vraagt voor het brede geheel van het leven, dan is het terecht dat we onszelf bij elk project de vraag stellen: hoe staat het daarmee? Daarmee is het klimaatvraagstuk niet van ons, maar

zit het wel in ons waardensysteem en moeten we het dus meenemen.’ ‘Het zou ook een beetje arrogant zijn om te claimen dat wij de enigen zijn die dit doen,’ vult Rommens aan, ‘maar wat misschien wel uniek voor ons is, is het feit dat de Rooms-Katholieke Kerk in veel landen aanwezig is en dat we zo goed mogelijk de verbinding zoeken met de lokale organisaties van de Kerk. Dat maakt het gemakkelijker om in bepaalde landen toch dat ene project te steunen. Uiteraard richten we ons bij die projecten niet alleen op mensen die bij de katholieke kerk horen. Ook dat hoort bij het katholiek sociaal denken.’

Oekraïne

Het jaar 2022 stond voor een belangrijk deel in het teken van de Russische inval in Oekraïne. Ook Vastenactie kwam in beweging om de slachtoffers bij te staan. Bollerman: ‘De Oekraïne-campagne stelde ons ook voor de vraag hoe Vastenactie zich verhoudt tot noodhulp. Noodhulp is namelijk best ingewikkeld, want er is haast en je moet snel handelen; mensen zijn immers in acute nood.’ Rommens: ‘Je ziet zoveel leed dat je denkt: we kunnen hier niet bij staan kijken. Juist omdat het niet onze normale activiteiten

zijn, halen we er apart geld voor op.' Gevolg is wel dat noodhulpcampagnes grote invloed hebben op de 'gewone' campagnes stelt Bollerman vast en dat er dus strategische keuzes gemaakt moeten worden: 'In de cijfers van 2022 zie je dat de reguliere Vastenactie-campagne beduidend minder heeft opgeleverd dan normaal omdat het voor een belangrijk deel samenviel met de noodhulpcampagne voor Oekraïne. We maken met noodhulp dus feitelijk ook een principiële keuze, want er is daardoor minder geld beschikbaar voor ons gewone werk.'

'We kunnen niet alles', constateert Bollerman. 'Dat betekent dat we een afweging moeten maken. De keuzes die we maken, maken we op basis van de uitgangspunten van het katholiek sociaal denken. Ook de vraag naar onze focus is dan relevant: Moeten we alles doen? Willen we overal zijn? Ga je je beperken in doelgroepen, in regio's of in onderwerpen?' Het bonum commune, het goede samenleven, moet wel gediend worden door ons werk.' 'We kijken bij projecten daarom ook naar de gevolgen voor de concrete gemeenschap', vult Rommens aan, 'mensen komen pas volledig tot hun recht in een gemeenschap

en een gemeenschap kan pas echt opbloeien als de mensen die er deel van uitmaken, zich volledig kunnen ontplooien.'

Helpen helpt

Uiteindelijk is het doel van de inzet van Vastenactie altijd dat mensen het na een bepaalde periode verder zelf kunnen. En het is heel mooi als dat lukt vindt Rommens: 'Ik vind het mooi als we terugkoppeling krijgen en zien hoe we mensen hebben geholpen zichzelf en elkaar te helpen. Helpen helpt echt en dat inspireert.' 'De kleine projecten waar wij oog voor hebben, profiteren niet van de grote geldstromen, of op z'n best indirect,' vult Bollerman aan. 'Misschien dat wij op dit niveau wel iets kunnen betekenen en verschil kunnen maken. En dat doet ertoe.'

“

We maken onze keuzes op basis van het katholiek sociaal denken.

MARC BOLLERMAN

BESTUURSWISSEL

Marc Bollerman volgde Peter van Hoof op

Met ingang van 1 oktober 2022 benoemde de Nederlandse Bisschoppenconferentie Marc Bollerman als directeur/bestuurder van Stichting Bisschoppelijke Vastenactie. Hij volgde daarmee Peter van Hoof op, die per 1 juli 2022 terugging naar zijn oude vakgebied, de vaste stof chemie.

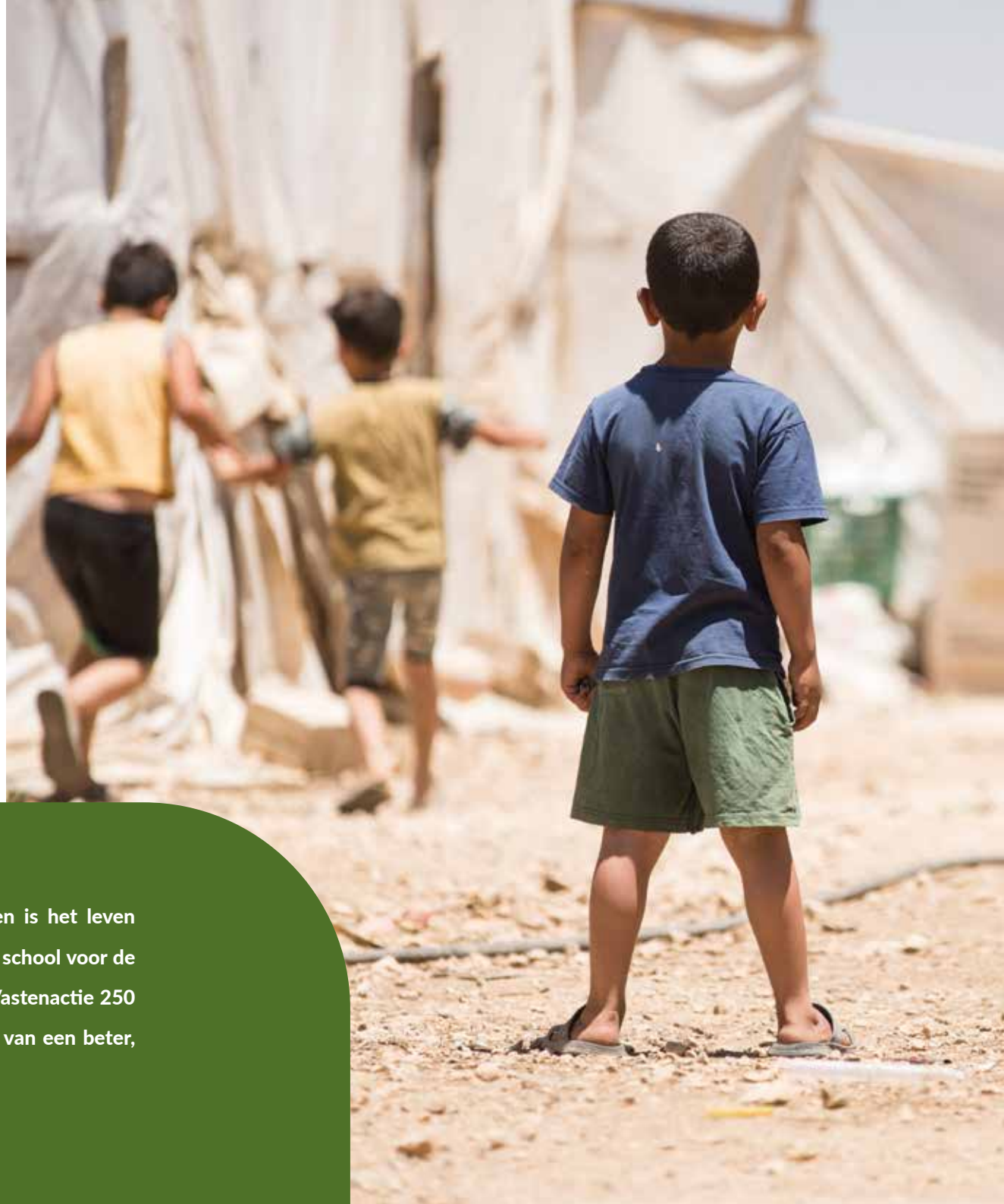
Marc Bollerman is theoloog en heeft ruime ervaring binnen de katholieke kerk en met het katholiek sociaal denken. Tegelijkertijd bracht hij de nodige bestuurlijke ervaring mee. Sinds 2015 was hij directeur van Stichting Mara, een stichting die uitgaat van het gedachtegoed van het katholiek sociaal denken en die zich inzet voor kwetsbare mensen in Rotterdam en Den Haag. Bollerman loopt warm voor werk waarin de waardigheid van mensen en vooral het “goede samenleven” voorop staan: “Ik kan slecht tegen onrecht en als we iets kunnen betekenen voor mensen die in hun waardigheid bedreigd worden, dan zal ik dat niet nalaten.” Hij ziet daar een grote verbinding met Vastenactie: “Het katholiek sociaal denken is voor mij altijd het uitgangspunt in mijn werk. En in mijn ogen past Vastenactie als organisatie daar heel goed bij. Vastenactie komt ook in beweging voor mensen die in hun waardigheid worden bedreigd, maar dan verspreid over de hele wereld.” Daar ziet hij ook de uitdaging: “In een tijd waarin de zorg voor je directe omgeving vaak al spannend genoeg is, wil ik laten zien dat er ook nog mensen zijn die het waard zijn om te steunen op plekken waar het leven nog moeilijker is dan hier.

Met het team van Vastenactie wil ik op zoek naar innovatieve manieren om mensen in Nederland zich daarvan bewust te laten zijn.”

Eelco Rommens, voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting Bisschoppelijke Vastenactie, reageerde verheugd op de komst van Bollerman: “Met Marc krijgt Vastenactie iemand aan het roer voor wie het katholiek sociaal denken dé inspiratiebron van zijn handelen is. Samen met het Vastenactie-team en onze vrijwilligers zal hij dit gedachtengoed op een eigentijdse manier vormgeven en onder de aandacht brengen van mensen in Nederland. Zo blijven we ook in de toekomst relevant en kunnen we samen met vrijwilligers en donateurs mensen ‘verder weg’ blijven ondersteunen een waardig leven te leiden.”

Bij de foto:

In Libanon leven 884.000 Syrische vluchtelingen. In de kampen is het leven hard en zwaar. Er is onvoldoende eten, slechte huisvesting, geen school voor de kinderen en geen werk voor de volwassenen. We steunden via Vastenactie 250 gezinnen in tentenkampen in de Bekaa-vallei bij het opbouwen van een beter, menswaardig bestaan.

Je land is je leven

Maar liefst 370 miljoen mensen horen tot een inheems volk. Ze bewonen meer dan 20% van het aardoppervlak en vaak wonen ze al generaties lang op de gronden van hun voorouders. Toch worden hun rechten vaak met voeten getreden als het gebied waar ze wonen wordt opgeëist door grote bedrijven of overheden. Vastenactie 2022 stond daarom in het teken van landrechten, een belangrijk onderwerp dat grote invloed heeft op mensen, natuur en milieu.

De wereldvoedselmarkt, de energiebehoefte van zich ontwikkelende economieën en de onstuitbare vraag naar grondstoffen doen een zwaar beroep op de natuurlijke omgeving en schaarse ruimte. Daarbij wegen meestal de economische belangen van overheden en grote bedrijven zwaarder dan de rechten van de mensen die wonen in de kostbare gebieden: die worden niet zelden met geweld beroofd van hun huizen en hun land. En daarmee van hun thuis en hun levenson-

derhoud. Wie opstaat tegen de overmacht van overheid en multinational begeeft zich letterlijk op een levensgevaarlijke weg en is zijn leven niet zeker.

Biodiversiteit staat onder druk

Het milieu en de bescherming ervan hangen nauw samen met landrechten. De grote voedselproducenten vervangen een gevarieerd ecosysteem door een monocultuur: een groot oppervlak waar slechts één gewas groeit dat bovendien met kunstmest en zware bestrijdingsmiddelen kwetsbaar en zwak wordt. Denk aan palmolie-, suiker- en sojaplantages, maar ook aan grote weides waar koeien worden gehouden voor de vleesindustrie.

Op andere plaatsen wordt water geconfisqueerd, bijvoorbeeld om waterkrachtcentrales te bouwen of om plantages, weides of landbouwgrond te irrigeren. De lokale bevolking heeft dan niet of nauwelijks toegang meer tot natuurlijke watervoorzieningen.

Landrechten spelen ook een rol bij de zogenoemde 'extractie-industrie', waarbij grondstoffen aan de aarde worden onttrokken. Bekende voorbeelden zijn natuur-

lijk diamanten, goud, zilver, gas en olie, maar er is ook een groeiende vraag naar metalen voor computerchips en bijvoorbeeld mobiele telefoons.

Niet alleen het teruglopen van de biodiversiteit, ook de grootschalige ontbossing heeft grote invloed op het klimaat en het milieu. Jaarlijks worden miljoenen hectares bos gekapt. Bossen zijn echter heel belangrijk in de strijd tegen klimaatverandering, omdat ze CO₂ uit de atmosfeer halen, water vasthouden en stadshitte dempen. De belangrijkste bossen voor de opslag van CO₂ – het Amazonegebied en de wouden in de Democratische Republiek Congo – zijn precies de gebieden waar de grootste kaalslag plaatsvindt. Een recente studie voorspelt dat de Amazone in 2035 meer CO₂ uitstoot dan het opneemt.

Het zijn vooral de lokale gemeenschappen en ecosystemen die de grootste gevolgen dragen. Zo konden de meeste mensen in de betrokken gebieden zich voorheen goed zelf redden: ze hadden grond om te bewerken, water bij de hand en konden de oogst die ze zelf niet nodig hadden, verkopen op de lokale markt. Nu moeten ze noodgedwongen werk zoeken om in hun levensonderhoud te voorzien. Vaak belanden ze

als slecht betaalde dagloner op plantages en in mijnen of trekken ze naar de stad, in de hoop daar werk te vinden. Bovendien is het voedsel dat wordt geproduceerd op de plantages veelal bedoeld voor de export of veevoer, dus landen die al tekorten hebben, krijgen nog grotere tekorten. Daarmee staat de voedselzekerheid van miljoenen mensen onder druk.

Wat deed Vastenactie?

Ieder jaar steunen we projecten die direct of indirect te maken hebben met landrechten. In 2022 hebben we drie projecten extra in de schijnwerpers gezet tijdens de jaarlijkse Vastenactie-campagne.

In Guatemala steunt onze lokale partner Maya-gemeenschappen die opkomen voor hun rechten. In de voor de gemeenschappen belangrijke rivier worden waterkrachtcentrales gebouwd. Dat betekent dat de toegang tot water beperkt wordt en kostbare landbouwgrond verdwijnt.

In Libanon leven 884.000 Syrische vluchtelingen, zonder een eigen plek om te leven en te werken. We steunden via Vastenactie 250 gezinnen in tentenkampen in de Bekaavallei bij het opbouwen van een beter, menswaardig bestaan.

De kleine boeren in het noordoosten van Brazilië leven van dag tot dag en verbouwen alleen enkele snelgroeiende gewassen, onder andere door de dreiging van landonteigening. Via Vastenactie ontvingen 60 families kassen, bassins voor wateropvang, materiaal en zaigoed én training en begeleiding.

Juana Ical uit Guatemala was het gezicht van de Vastenactie-campagne 2022. Met haar echtgenoot en gezin moest ze halsoverkop haar dorp ontvluchten toen gewapende mannen en politie hun huizen en moestuinen in brand staken en de dorpingen met geweld verjoegen. Er kwam een suikerrietplantage op de plaats van hun dorp. De verdreven gezinnen werden aan hun lot overgelaten. Inmiddels hebben de families dankzij hulp van onze lokale partners een nieuwe plek om te wonen en zijn hun rechten goed vastgelegd. 'Ik heb nu weer vrede in mijn hart,' zei Juana.

Mensenrechten in Guatemala

Advocaat Hugo da Paz werkt bij onze partner Copae in Guatemala. Hij zet zich samen met zijn collega's in voor de rechten van de lokale bevolking in de regio Huehuetenango. Die rechten worden door lokale overheden en grote bedrijven met voeten getreden vertelt hij: "Projecten zoals nikkelmijnen of waterkrachtcentrales worden gewoon doorgedrukt. De grote bedrijven negeren de wet en de lokale overheid doet er niets tegen." Het werk van Copae vormde het Vastenactie-campagneproject 2022.

Om protesten de kop in te drukken en grote bedrijven vrij spel te geven, is er een gerichte strategie ontwikkeld door het bedrijfsleven en lokale overheden legt Hugo uit: "Bedrijven betalen mensen bijvoorbeeld om valse informatie te verspreiden en om hun burens te verklikken. Daarnaast worden de lokale leiders bedreigd en vals beschuldigd van terrorisme als ze opkomen voor hun rechten en voor het milieu."

Juridische bijstand

Vastenactie steunt onder andere de juridische bijstand voor een aantal gemeenschapsleiders die vals beschuldigd worden en voor wie gevangenisstraf dreigt. In de regio Huehuetenango gaat het naar schatting om 250 mensen. Karla Juarez is een van de advocaten van Copae die deze groep bijstaat. De eerste hinderenis is al bijna onneembaar legt ze uit: "Een proces kan heel lang duren. Mensen

zitten dan ver weg van hun familie in de stad. Thuis staan hun sociale netwerken onder druk: zij en hun gezin hebben een stigma, want er zijn mensen die zijn omgepraat of omgekocht om valse verhalen te verspreiden. Hun werk en inkomsten in het dorp liggen in die periode ook stil. Meestal gaat het om de kostwinners, dus hun gezinnen hebben zwaar te lijden onder het proces. Bovendien is er altijd het risico dat ze in de gevangenis belanden zodra ze zich bij de rechtbank melden.' Er zijn daarom maar weinig mensen die zo'n proces aankunnen en aandurven aldus Karla: "Mensen moeten kiezen tussen twee kwaden:

je mond houden en met rust worden gelaten, maar dan geef je de bedrijven vrij spel, of opkomen voor de rechten van je gemeenschap, maar dan hebben jij en je familie het heel moeilijk. Fysieke intimidatie, bedreigingen, mishandelingen, soms zelfs moord komen voor, dus mensen zijn terecht bang.”

Hoop

Hoe houden de advocaten van Copae dit vol? Ook zij lopen immers risico's. Karla: “De grote onrechtvaardigheid is de reden dat ik dit werk doe. Ik zie hoe betrokken de lokale mensen zijn op hun gemeenschap, op hun land, op de omringende natuur. Zij laten me zien dat dit alles ons is gegeven en dat we er goed voor moeten zorgen. Dat geeft me hoop dat het recht uiteindelijk zal zegevieren.” Hugo valt haar bij: “Samen moeten we ons land in beweging brengen, omdat we uiteindelijk allemaal een goed leven willen voor onze families en onszelf.”

We moeten ons land in beweging brengen, want we willen een goed leven voor iedereen.

HUGO DA PAZ

“Als kind kwam ik, als vluchteling naar Nederland. Ik kon hier tot mijzelf komen, mijn talen ontwikkelen en vertrouwen krijgen in de medemens. Bij Vastenactie willen we mensen in hun gemeenschap ondersteunen om net als ik, op eigen benen te staan, zonder te hoeven vluchten voor oorlog of dreiging. Een toekomst hebben zonder te hoeven vluchten. Dat zie ik in de projecten dat we ondersteunen, of het nou om een waterput gaat, het tegengaan van kinderhandel of het steunen van inheemsen om hun landrechten. Samen willen we een beetje van het geluk en privileges dat ons is toebedeeld, delen met ander, ver weg “

Alejandra Slutzky,

projecten

Onze visie en missie

Wie zijn we?

Over de hele wereld leven mensen in armoede. Vaak zijn ze in een vicieuze cirkel beland van hongers, slechte gezondheid, gebrekkige opleiding en nauwelijks kansen op een goed inkomen. Namens de Nederlandse bisschoppen wil Vastenactie daar iets aan doen. We doen dat in nauwe samenwerking met partners ter plaatse en met de Nederlandse katholieke gemeenschap. Samen steunen we mensen over de hele wereld bij het opbouwen van een waardig bestaan. Ongeacht hun etniciteit, geloofsovertuiging, sekse of afkomst. En we kunnen dit natuurlijk niet doen zonder de steun van tienduizenden donateurs, met wie we onze waarden delen en die ons vaak al jaren steunen.

We willen niet achterover leunen
als er ergens op de wereld mensen
honger lijden, dorst hebben,
eenzaam of ziek zijn.

Wat doen we?

We steunen jaarlijks zo'n 70 met name kleinschalige sociaaleconomische projecten in het buitenland. Daarvoor werven we in Nederland fondsen. God vraagt onze solidariteit met kwetsbare mensen. Daarom vragen we in Nederland ook aandacht voor de situatie van mensen in ontwikkelingslanden en voor de ongelijke verdeling van welvaart. Daarbij hoort ook aandacht voor een goed en rechtvaardig beheer van de aarde.

We voeren ieder jaar twee grote campagnes om geld in te zamelen. Dat doen we tijdens de vastenperiode (Vastenactie) en tijdens de adventsperiode (Adventsactie). Duizenden vrijwilligers van katholieke gemeenschappen helpen ons daarbij. We werken bijna altijd rechtstreeks met projectpartners in het buitenland én we zijn een van de grootste partijen in Nederland als het gaat om 'Eigen doelen'. Dit zijn projecten waarvoor een Nederlandse stichting of organisatie fondsen werft en waaraan Vastenactie financieel bijdraagt.

Wat is een waardig bestaan precies?

Vastenactie wil mensen steunen bij het opbouwen van een waardig bestaan. Dat heeft voor ons allereerst te maken met zelfbeschikking, gelijkwaardigheid en onafhankelijkheid. Met erbij horen. Waardigheid betekent voor ons ook dat je beschikt over de mogelijkheden en middelen om op eigen benen te staan. Dat je naar school kunt. Je hebt werk met goede arbeidsvoorwaarden en goede arbeidsomstandigheden, zodat je voor je gezin kunt zorgen. Wij vinden dat waardigheid ook te maken heeft met je levensomstandigheden: je beschikt over voldoende en gevarieerd voedsel. Je hebt schoon drinkwater binnen bereik. Goede huisvesting. Eigenlijk gaat waardigheid dus over al die dingen die wij ook graag voor onszelf willen. En we vinden dat iedereen daar even veel recht op heeft.

Wat maakt ons anders?

We zijn katholiek en het katholiek sociaal denken is voor ons de basis van waaruit we werken. In de uitwerking verschillen we niet altijd van andere organisaties, maar ons vertrekpunt is dus wel anders. En omdat we deel uitmaken van het katholieke, wereldwijde netwerk kunnen we op plaatsen komen waar andere organisaties niet zo gemakkelijk komen. De partners waarmee we werken, maken namelijk vaak zelf deel uit van de lokale gemeenschap waarin ze werken of horen tot een religieuze organisatie die daar langdurig aanwezig is.

“Dankbaar en trots dat we als Vastenactie-team in korte tijd twee noodhulpcampagnes konden realiseren: voor de slachtoffers van de hevige overstromingen in Pakistan en van de aardbeving in Syrië en Turkije. Dankzij de trouwe steun van onze donateurs konden we een groot verschil maken voor de mensen die alles kwijtraakten.”

Carolien Hardendood,
communicatie

ONZE RICHTINGWIJZER

Het katholiek sociaal denken

Het katholiek sociaal denken is een belangrijk fundament onder ons werk. Dit gedachtegoed wordt wereldwijd omarmd en gaat uit van vier centrale begrippen: menselijke waardigheid, solidariteit, subsidiariteit en het ‘bonum commune’.

Ieder mens is van waarde en iedereen telt mee. Volwaardig kunnen meedoen in je gemeenschap is een essentiële voorwaarde voor een waardig bestaan. Vanuit een liefdevolle, respectvolle omgang met elkaar, voelen we ons solidair met mensen over de hele wereld.

Die solidariteit betekent voor ons dat we naast mensen willen staan die dat nodig hebben en hen steunen bij het opbouwen van een waardig bestaan. Solidariteit vraagt om het je uitspreken voor de ander. Het vraagt ook om het steeds weer opnieuw vertellen en benoemen wat ons bindt en samenbrengt. Het daagt ook uit om er geen genoegen mee te nemen dat mensen gekwetst of uitgesloten worden. Daarbij vinden we het belangrijk dat de verantwoordelijkheid bij de mensen in de lokale gemeenschap moet liggen. Dat is wat wordt bedoeld met subsidiariteit: mensen weten zelf het beste wat ze nodig hebben om een goed leven te kunnen leiden. Zo komen talenten het beste tot ontplooiing en bouwen mensen zelf aan hun gemeenschap. Met mensen die zo in het leven staan, werken we graag samen.

Het vierde begrip uit het katholiek sociaal denken is het 'bonum commune'. Dat mag je vertalen als het goede samenleven. Goed samenleven sluit niemand uit; iedereen telt volwaardig mee. Ook de mensen die nu in de marge leven of op de een of andere manier buiten de boot vallen. Het goede samenleven gaat dus over oog en oor hebben voor kleine mensen en kleine verhalen. Over hoe je kleine mensen kunt laten bloeien. Door voldoende eten, scholing, goede huisvesting, kleding, werk, onderwijs. Maar ook door gewetensvrijheid, vrijheid van spreken, van godsdienst, van veelkleurig mens zijn. En door te garanderen dat mensen het recht hebben om zich te organiseren, te doen wat goed is. Het goede samenleven is dus niet de 'beste' samenleving (want dat is een oordeel van een deel van het geheel), maar een samenleving die niet uitsluit, waar mensen inschikken om ruimte te maken voor een ander. Waar ook de gemarginaliseerden een plek hebben.

Duurzame landbouw in Zuid-India

Boeren in de hooglanden van Zuid-India vechten tegen droogte. Met steun van Vastenactie en lokale partner AHIMSA lukt het om het tij te keren. Andere gewassen, slimme bemesting en biologische bestrijdingsmiddelen veranderen het leven van kleine boeren als Jakuline. 'Zo deden we dat vroeger ook,' zei de grootvader van Jakuline toen ze vertelde dat je met een gefermenteerd mengsel van koeienpoep, melk en geklaarde boter een krachtige meststof kunt maken. Jakuline kon dankzij de hulp haar inkomsten meer dan verdubbelen. Bovendien daalden haar kosten. Het programma van AHIMSA en Vastenactie zorgt ervoor dat boeren het land niet uitputten en dat water beter wordt vastgehouden: duurzame landbouw waar je vandaag én morgen van kunt leven.

Opvang straatkinderen in Congo

In Kinshasa, Congo, leven naar schatting tussen de 30.000 en 35.000 kinderen op straat. Onze partner Ndako Ya Biso vangt zoveel mogelijk kinderen op en probeert ze met hun familie te herenigen.

Kalala ontsnapte aan mensenhandelaren

Kalala (12) woonde bij zijn alleenstaande tante in Tshikapa, een stad in het zuiden van de DR Congo. Op een dag werd hij aangesproken door mannen die zeiden dat ze werk voor hem hadden. Kalala ging samen met enkele andere kinderen met ze mee. Als snel bleek dat ze in handen waren gevallen van kinderhandelaren: na een lange reis kwamen ze in Kinshasa, waar ze op straat moesten bedelen en stelen voor hun nieuwe 'vaders'. De kinderen leefden in feite als slaven.

Ontsnappen aan deze bendes is moeilijk. De kinderen worden constant in de gaten gehouden. Op straat communiceren de kinderen en hun vader via gebarentaal met elkaar. En veel kinderen komen niet uit de stad, maar zijn uit andere delen van het land naar Kinshasa gebracht, zoals Kalala. Ze kennen niemand en dat maakt ontsnappen extra moeilijk.

Ontsnapping

Kalala leefde vijf jaar bij de bende. Met hulp van enkele andere jongens wist hij uiteindelijk te ontsnappen. Hij had gehoord over het opvangcentrum Ndako Ya Biso en daar vluchtte hij heen. De eerste periode was spannend: Kalala moest binnenblijven, omdat de bendeleiders het centrum in de gaten hielden en hem opnieuw zouden ontvoeren als ze de kans kregen.

Jean Didier Kpanya, een medewerker van Ndako Ya Biso, bracht Kalala en enkele andere kinderen terug naar Tshikapa. Kalala's moeder was ervan overtuigd dat haar zoon al jaren dood was. Groot was dus de vreugde toen de dood gewaande Kalala na al die jaren gezond werd thuisgebracht. Zelfs Jean Didier hield het niet droog, vertelde hij.

De ongelofelijke zoektocht naar de familie van Elysee

De tienjarige Elysee heeft een geestelijke beperking én last van epilepsie. In een onbewaakt moment liep ze de straat op. Toen ze een epileptische aanval kreeg, beschuldigden omstanders haar van hekserij en vielen haar aan. Een toevallig passerende politieagent wist het kleine meisje gelukkig te bevrijden en bracht haar naar Ndako Ya Biso. Daar werd ze liefdevol opgevangen.

In dit centrum krijgen de kinderen drie maaltijden per dag en kunnen ze naar school. Er is ook psychologische begeleiding voor de vaak getraumatiseerde kinderen. Ondertussen wordt onderzocht of ze terug kunnen naar hun familie of dat er een andere opvangmogelijkheid is.

De medewerkers probeerden ook voor Elysee te achterhalen waar haar familie woont, maar dat viel niet mee vertelde Virginie Nyalibondi: 'Elysee heeft een verstandelijke beperking en spreekt alleen een lokale taal. We konden twee woorden ontcijferen: de voornaam van haar vader en het woord 'brommer'.

Brommertaxichauffeur

Virginie: "We gingen de stad in, op zoek naar een brommertaxi-chauffeur met die voornaam. Het was natuurlijk zoeken naar een speld in een hooiberg, maar na een paar dagen intensief rondvragen vonden we eindelijk iemand die de vader van Elysee kende. Die heeft ons naar haar ouderlijk huis gebracht."

Virginie: 'Toen wij bij het huis van Elysee arriveerden, was haar moeder huilend haar spullen aan het inpakken. De vader was zo boos dat zij niet goed op hun dochter had gepast, dat hij haar had verstoten. Dubbel geluk dus toen we Elysee thuis brachten: de vader werd opgehaald en het gezin werd herenigd!' Virginie zorgt er nu voor dat de ouders van Elysee weten hoe ze met de beperkingen van hun dochter moeten omgaan én ze heeft ervoor gezorgd dat Elysee naar een speciale school kan. Eind goed, al goed!

Projecten

De projecten die we steunen zijn kleinschalig - onze gemiddelde bijdrage is rond de 25.000 euro - met een looptijd van één jaar en vooral sociaal- en/of economisch van aard. Ze zijn gericht op de concrete noden van de lokale gemeenschap.

De afgelopen jaren steunen we ook regelmatig projecten op het gebied van mensenrechten en maken we ook op andere punten een ontwikkeling door als het gaat om de projecten die we steunen. Zo kijken we meer naar de duurzaamheid van de projecten die we steunen. We willen immers dat mensen op termijn zelfstandig, zonder hulp verder kunnen. Daarom richten we ons meer op kwetsbare groepen en steunen we projecten die hen helpen bij het verbeteren van hun positie. We willen mensen en gemeenschappen versterken, liefst op zo'n manier dat de projecten die we steunen bijdragen aan een fundamentele verandering in de levens van mensen – niet in de laatste plaats vrouwen, kinderen en jongeren – zodat ze meer zeggenschap hebben over hun eigen leven en toekomst.

De projecten die we steunen zijn verspreid over Afrika, Azië, Midden- en Zuid-Amerika en het Midden-Oosten. In 2022 zijn in totaal 80 projecten gecommiteerd in 37 landen voor 1.959 duizend euro. Er is één project gedeeltelijk gedecommitteerd voor een waarde van 12.000 euro. Dit betrof een Eigen Doel dat niet het overeengekomen bedrag wist binnen te halen. In vastentijd 2023 voerden ze opnieuw campagne.

PROJECTEN

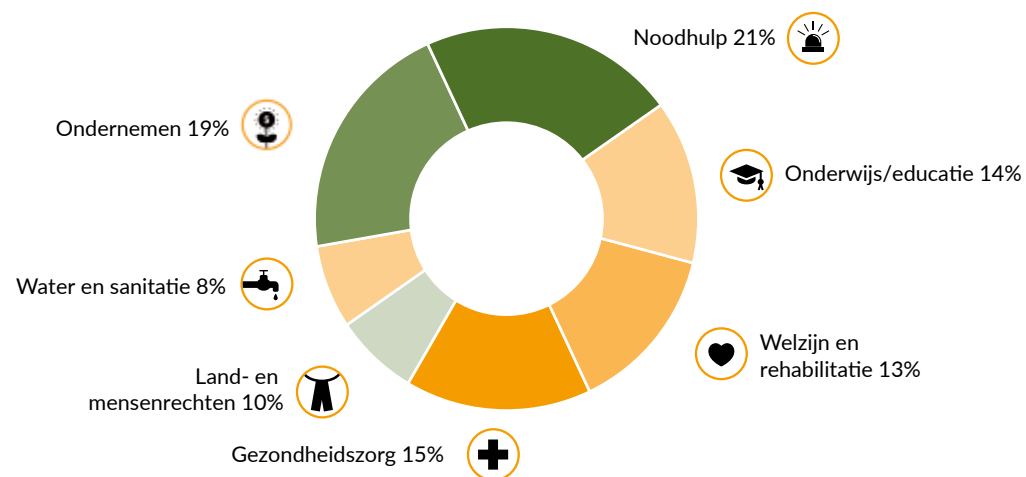
(bedragen x €1.000)

Jaar	Aantal projecten	Bedrag	Gemiddeld bedrag/project	Aantal afgewezen projecten
2022	80	1.940	24	187
2021	70	1.547	22	152
2020	76	1.785	23	143
2019	66	1.809	27	89
2018	63	1.995	32	92

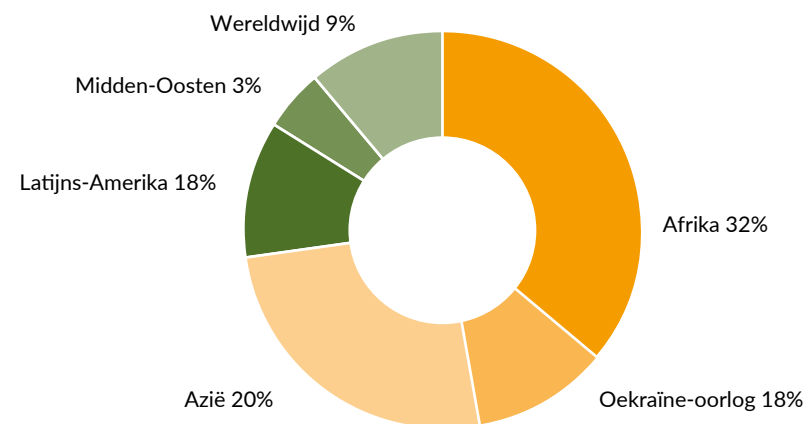
We hebben in 2022 14% meer projecten gesteund dan in 2021; het totale bedrag dat we aan projecten hebben uitgegeven is met 27% gestegen. Dit laatste is grotendeels het gevolg van de giften voor Oekraïne.

Het aantal aanvragen dat we jaarlijks ontvangen, groeit nog steeds explosief. Steeds vaker ook ontvangen we projecten die dicht tegen of op het maximum van 50.000 euro liggen. Om te voorkomen dat het aantal projecten dat we kunnen steunen daardoor daalt, zijn we extra kritisch op projecten met dergelijk grote budgetten en zijn we noodgedwongen ook bij kleinere aanvragen selectief.

VERDELING PROJECTEN OVER WERKVELDEN

VERDELING PROJECTEN OVER CONTINENTEN

Vier hoofdfondsen

HOOFDFONDSEN MET AANTAL PROJECTEN EN TOTAALBEDRAGEN

(bedragen x €1.000)

Hoofdfonds	Aantal projecten	Totaalbedrag	Gemiddeld bedrag/project
Vastenactie Algemeen	43	1295	30
Vastenactie Eigen Doelen	18	263	15
Adventsactie	4	136	34
Noodhulp	15	246	16
Totaal	80	1940	24

Vastenactie Algemeen

In 2022 hebben we 43 projecten onder Vastenactie Algemeen gefinancierd. Onder Vastenactie Algemeen valt daarnaast de bijdrage aan het Fonds Mondiale Vorming. Deze uitgaven zijn met name gericht op het ondersteunen en versterken van de missionaire infrastructuur van de Nederlandse bisdommen.

Ook de projecten van het Bisdommenfonds vallen onder Vastenactie Algemeen. De Nederlandse bisdommen ontvangen jaarlijks 15 duizend euro per bisdom. Na ontvangst van de rapportage kunnen we vaststellen hoe het geld is besteed.

Vastenactie Eigen Doelen

Particuliere Initiatieven kunnen een projectvoorstel indienen bij Vastenactie Eigen Doelen. Bij een Eigen Doel is altijd een Nederlandse katholieke organisatie betrokken die in de vastentijd actief campagne voert voor dit project. Vastenactie subsidieert vervolgens maximaal 50% van de actieopbrengst. Bij bouwprojecten is dit 30%. In totaal zijn er 18 nieuwe Eigen Doelen projecten gecommiteerd in 2022. Dit is een kleine stijging ten opzichte van 2021.

In totaal haalden de parochies in 2022 185.961 euro op voor hun Eigen Doelen. Vastenactie heeft daarop een subsidie van 64.646 euro gegeven. De parochies haalden het begrote streefbedrag (nagenoeg) geheel. Daarnaast werden enkele projecten uit 2021 alsnog afgerond. Deze waren wegens de coronapandemie vertraagd. Er zijn gaande het proces drie voorstellen teruggetrokken om uiteenlopende redenen.

Eigen Doelen workshops

In september 2022 werden de Eigen Doelen Workshops gehouden. Er was dit keer bijzondere aandacht voor projecten die de opvang van kinderen ondersteunen. Ook de risico's die je loopt bij het steunen

van deze projecten – denk aan weeshuistoerisme en gedwongen adoptie – werden besproken. De Eigen Doelen-houders discussieerden met elkaar aan de hand van stellingen, een opzet die erg werd gewaardeerd. Met de vernieuwde opzet van de Eigen Doelen Workshops trekken we nieuwe parochies en enkele jongere deelnemers.

Adventsactie

Vanuit het fonds Adventsactie steunden we in 2022 vier projecten waarin kinderen centraal staan. In de Adventscampagne stond opvanghuis Ndako Ya Basis in Kinshasa, Congo centraal. In dit centrum worden straatkinderen opgevangen en waar mogelijk herenigd met hun familie. Op pagina 22-23 leest u meer over dit betekenisvolle project. In Sierra Leone en El Salvador steunden we twee projecten die gericht waren op het voorkomen van ondervoeding en het verbouwen van groenten en fruit. We steunden deze projecten een jaar lang.

Noodhulp Oekraïne

Met het uitbreken van de oorlog in februari 2022 ontstonden er in Oekraïne initiatieven van burgers

die hun landgenoten te hulp schoten. Denk aan opvang van vluchtelingen, distributie van voedsel en medicijnen en het evacueren van mensen uit oorlogsgebied. Via onze netwerken wist een aantal van deze initiatieven de weg naar Vastenactie te vinden. We zijn met kleine bedragen gestart. Daarmee konden ontheemden worden opgevangen en konden de lokale partners leegstaande gebouwen in gereedheid brengen voor de opvang van de aanzwellende stroom ontheemden. We steunden ook een parochie en een katholieke NGO in Slowakije bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen daar.

Ook voedselpakketten voor de getroffen gebieden en directe medische hulp voor chronisch zieken en mensen met oorlogsverwondingen volgden snel. We maakten grootschalige distributie van medisch materiaal mogelijk door logistieke specialisten (en hun gezinnen) van leefgeld te voorzien, zodat zij hun kennis en vaardigheden als vrijwilliger konden blijven inzetten. Er werden bussen gekocht voor evacuatie van mensen uit de frontlinie en in een latere fase hielpen we een kliniek te herstellen in heroverd terrein. We stelden mensen in staat hun deels opgeblazen wonin-

gen wind- en waterdicht te maken bij het invallen van de winter. Studenten kochten met onze steun een ambulance en thermokleding voor hulpverleners achter de vuurlinies. Door de belangeloze inzet van velen kon met betrekkelijk kleine bedragen veel werk verzet worden. Een deel van het geld dat voor Oekraïne werd ingezameld in 2022, zetten we in 2023 in om de mensen daar te kunnen blijven steunen.

Uitvoeringspartners

Vastenactie financiert veel verschillende uitvoeringspartners, waarvan de meeste uit het katholieke netwerk komen. We beoordelen iedere uitvoeringspartner op zijn professionaliteit en ervaring en vragen bij ieder project een aanbevelingsbrief van de lokale bisschop. In het bijzonder steunden we enkele projecten via twee nationale caritasorganisaties: CAFOD (Engeland en Wales) en Trócaire (Ierland).

Afwijzingen

In 2022 heeft de Projectencommissie 187 projectvoorstellen in behandeling genomen die uiteindelijk zijn afgewezen (tegenover 152 in 2021 – zie ook de tabel op pagina 24). Er is in 2022 geen bezwaar ge-

maakt tegen afwijzing. Daarnaast ontvangt Vastenactie nog vele tientallen verzoeken om steun die niet in behandeling worden genomen, bijvoorbeeld omdat ze niet aan de minimum eisen voldoen of slechts bestaan uit een bedelbrief zonder toelichting.

Veel voorkomende redenen voor afwijzing zijn:

- slecht uitgewerkte projectvoorstellen;
- te grootschalige projecten, al dan niet met hoge bouwkosten;
- economische projecten met ontbrekende of slecht uitgewerkte bedrijfsplannen;
- aanvragen voor individuele ondersteuning voor bijvoorbeeld studie of levensonderhoud;
- administratieve redenen, bijvoorbeeld omdat we geen reactie ontvangen op een verzoek om nadere informatie.

Door een toenemend aantal aanvragen en beperkte middelen zijn we soms genoodzaakt aanvragen van goede kwaliteit af te wijzen.

Netwerken

Vastenactie is lid van verschillende netwerkorganisaties in Nederland, Europa en wereldwijd.

In Nederland maken we deel uit van de brancheorganisatie Partos. Met Partos voeren we op beleidsmatig niveau debat, doen we aan gezamenlijke belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding en maken we gebruik van dienstverlening aan de leden.

Vastenactie is lid van CIDSE: dit is het netwerk van 18 katholieke organisaties uit Europa en Noord-Amerika die zich inzetten voor sociale rechtvaardigheid wereldwijd. Ook hier worden beleidsdiscussies gevoerd en worden gezamenlijke lobby's gevoerd op thema's als klimaatrechtvaardigheid, landrechten, gender gelijkheid en voedsel- en energiesystemen.

Met tien organisaties uit België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Nederland en Wales richtte Vastenactie op 17 oktober 2021 het European Network for Citizen Initiatives for Global Solidarity (CIGS) op. Met dit netwerk willen we Particuliere Ontwikkelingsorganisaties - voor Vastenactie zijn dit de Eigen Doelen - in Europa ondersteunen en verder ontwikkelen. Een jaar na de oprichting is het netwerk gegroeid naar 15 leden, verspreid over tien landen. Vastenactie is met haar Eigen Doelen programma, na Wilde Ganzen, de op één na grootste ondersteuner van Particuliere Initiatieven in Nederland.

“Na ruim tien jaar Vastenactie zou je denken dat al het leed dat we horen leidt tot demotivatie. Het tegenovergestelde is waar. Ik zie al jarenlang wat mensen kunnen bereiken, hoeveel mensen bereid zijn te helpen en wat een enorm verschil je kunt maken voor iemands toekomst. Dat is alles wat ik nodig heb om dit prachtige werk te kunnen blijven doen.”

Johan Compier

donateurs

Hevige overstromingen in Pakistan

Tijdens grote overstromingen in 2022, die op een gegeven moment zelfs een groot deel van Pakistan onder water zetten, hebben wij de Caritas ter plaatse ondersteund bij het uitdelen van noodhulp aan de slachtoffers en hebben wij de bouw van stenen huizen ondersteund die beter bestand zijn tegen het natuurgeweld.

Laudato Si' Alliantie Nederland

De Laudato Si' Alliantie Nederland promoot de visie van paus Franciscus op “integrale duurzaamheid” in de Nederlandse kerk en samenleving. Vastenactie is een van de lidorganisaties van de alliantie. In 2022 is een secretariaat met twee medewerkers ingericht, zodat het gedachtegoed van de encyciek Laudato Si' breder verspreid kan worden. Het secretariaat is bij Vastenactie gehuisvest. Naast Vastenactie zijn de Bisschoppenconferentie, KNR, Socires, Huis van Dominicus, Cordaid, Groengeloven.com, Solidair Groningen & Friesland, De KIM en het Netwerk Katholieke Vrouwen vertegenwoordigd

Op 18 november organiseerde de Werkgroep een druk bezocht evenement met de titel 'Van klimaatdepressie naar duurzame hoop'. Honderden mensen luisterden in de bomvolle zaal van de Radboud Universiteit, Nijmegen onder andere naar Mgr. De Korte, bisschop van Den Bosch, en klimaatactiviste Rozemarijn van 't Einde.

Bewustwording

De spiritualiteit van het katholiek vasten en de adventsperiode, de uitgangspunten van het katholiek sociaal denken en de werken van barmhartigheid hebben een belangrijke plek in de campagnes. We willen ook laten zien hoe mensen 'ver weg' leven, tegen welke uitdagingen ze aanlopen, wat dat voor gevolgen heeft voor hun leven en hoe de projecten die we steunen hen helpen. Mensen in Nederland worden uitgenodigd actief deel te nemen aan de campagnes: niet alleen door geld te geven, maar door zich ook werkelijk solidair op te stellen omdat Jezus ons dat heeft gevraagd.

Bewustwording parochies

Jaarlijks voeren ongeveer 2.500 parochievrijwilligers in Nederland campagne voor Vastenactie en/of Adventsactie. Zij ontvangen kant-en-klare materialen en praktische tips over campagnevoeren. We hebben bezinnende teksten, meditaties en gebeden ontwikkeld om een spiritualiteit van solidariteit te bevorderen.

De hongerdoeken nemen een aparte plek in: moderne kunstwerken, gebaseerd op een eeuwenoude traditie nodigen mensen uit na te denken over relevante thema's tijdens de vastenperiode. Ze worden nog steeds veel gebruikt. In 2022 bestelden 70 parochies een groot of klein exemplaar om in de kerk op te hangen en tussen de 80-100 parochies gebruikten de hongerdoeken binnen de liturgie. U leest op pagina 44 meer.

Het contact met de vrijwilligers en groepen verloopt voornamelijk via de regiocoördinator. Vrijwilligers die zich hebben aangemeld, ontvangen regelmatig papieren en digitale nieuwsbrieven met actuele campagne-informatie, achtergrondverhalen, interviews en tips over campagnevoeren.

Ruim 300 mensen wandelden dit jaar mee met de virtuele pelgrimstocht door Latijns-Amerika. De deelnemers waren weer enthousiast over de verhalen die ze in hun mailbox ontvingen; van de verhalen hebben we na afloop een digitaal boekje gemaakt. De opbrengst van de virtuele pelgrimstocht was bijna 10.000 euro. Dat is minder dan vorig jaar,

toen de wandelingen 24.000 euro opbrachten. Het grote verschil is te verklaren door de sponsoring van een congregatie in 2021 van 14.000 euro. De wandelaars zelf hebben dus vrijwel hetzelfde bedrag ingezameld. Op bladzijde 35 leest u meer over de virtuele pelgrimstocht.

Er zijn in 2022 weer meer materialen besteld dan tijdens de coronajaren, hoewel we nog niet helemaal op het niveau zitten van voor corona.

In 2022 zijn er negen presentaties gehouden tijdens de vastentijd met een bereik van 400 mensen. Ter vergelijking: in 2019 waren er 22 presentaties met 2030 mensen. Parochies zijn toch nog voorzichtig geweest en de voorbereidingen kwamen pas echt op gang toen duidelijk werd dat er geen coronamaatregelen meer golden tijdens de vastentijd. Ook is het aantal mensen in de vieringen beduidend minder dan in 2019, wat in lijn ligt met het afnemende kerkbezoek de afgelopen jaren.

Vastenactie-lesmateriaal

Vastenactie biedt jaarlijks lesmateriaal aan voor basisscholen in de vastentijd. We ontwikkelen dat in samenwerking met uitgeverij Kwintessens. Met het lesmateriaal willen we katholieke basisscholen zo goed mogelijk ondersteunen bij de invulling van de vastentijd.

Het moeilijke campagnethema landrechten hebben we op een laagdrempelige manier ingevuld. We stonden stil bij het belang van een eigen, veilige plek om te wonen en de waarde van grond: wat geeft de aarde ons allemaal? De kinderen maakten kennis met Maria uit Guatemala. Grote bedrijven en de overheid wilden de grond opeisen waar Maria, haar familie en de andere mensen uit haar dorp wonen om er een plantage aan te leggen en een waterkrachtcentrale te bouwen. De basisschoolleerlingen hebben actie gevoerd om Maria en haar familie hier tegen beschermen en om hen spullen te geven waarmee ze meer voedsel kunnen verbouwen.

Het Vastenactie lesmateriaal 2022 is 762 keer gedownload. Dit is vergelijkbaar met 2021, toen het materiaal 807 keer werd gedownload.

Vastenactie Theatershow

De Vastenactie Theatershow (voorheen Scholentour) heeft in 2022 voor het eerst sinds de coronapandemie weer plaatsgevonden. We hebben op 36 basisscholen door heel Nederland voorstellingen verzorgd. Via buikspreekpoppen, proefjes en goocheltrucs leerden de kinderen over landrechten en over het leven van Maria in Guatemala. Tijdens de Vastenactiecampagne brak de oorlog in Oekraïne uit, waarop we in de voorstellingen ook een link hebben gelegd met de situatie van kinderen in Oekraïne. Scholen die dat wilden, konden actie voeren voor het noodhulpproject van Vastenactie in Oekraïne.

Adventslesmateriaal

In 2022 hebben we voor basisscholen een digitale adventskalender ontwikkeld in samenwerking met uitgeverij Kwintessens. De kalender bevatte liedjes, verhalen en opdrachten om de adventsperiode op een eenvoudige manier invulling te geven in de klas. Voor de kleuters was er bovendien het speciaal voor onze campagne geschreven prentenboek over kleine Max, een lammetje dat nadenkt over de dingen die hij allemaal kan doen als hij groot is. Het bleek een enorm succes: de kalender is 3429 keer bekeken, waarvan 2848 keer via de Vastenactiewebsite en 581 keer via de website van de NKS. Dit is een enorme toename ten opzichte van 2021, toen het materiaal in totaal 961 keer werd gedownload.

Fonds Mondiale Vorming en het bisdommenfonds

We participeren in het Fonds Mondiale Vorming. Hieruit worden uitkeringen gedaan aan de Nederlandse bisdommen. Deze kunnen daarmee een functionaris (missiesecretaris) aanstellen die zich actief bezighoudt met het informeren,

begeleiden en motiveren van parochies en pastores om missionair te denken en te handelen. Daarnaast is deze missiesecretaris een vraagbaak voor vrijwilligers en anderen die zich bezighouden met missionaire projecten. Door jaarlijks een relatief klein bedrag per bisdom ter beschikking te stellen, helpt Vastenactie om deze structuur overeind te houden, wat van groot belang is om aandacht voor onze doelstellingen te genereren.

Vastenactie stelt ook een klein bedrag per bisdom beschikbaar dat de bisschoppen zelf kunnen inzetten. Vaak ontvangen zij rechtstreeks verzoeken om hulp van partners uit het buitenland waar de betreffende bisschop een band mee heeft. Na advies van Vastenactie kan de bisschop dan zelf kleinschalige projecten steunen. Omdat het voor de bisschoppen veel inspanning kost om vervolgens goed te volgen hoe het geld besteed is, hebben we in 2022 de werkwijze tegen het licht gehouden. Dit heeft geleid tot een andere manier van werken, waarbij de bisschoppen voor het verantwoorden van de geschonken bedragen meer leunen op de expertise van Vastenactie. De nieuwe werkwijze gaat in vanaf 2023.

“Een heel mooi project vind ik ‘Opvang en hereniging van straatkinderen’ in Kinshasa DR Congo. Blij hieraan te kunnen bijdragen: de kinderen krijgen praktische hulp, maar ook hulp om hun trauma’s te verwerken. En als het maar enigszins mogelijk is worden de kinderen herenigd met hun familie; de families krijgen hierbij ook weer ondersteuning. Mooi ook om te zien hoe de hulp ook echt werkt: we kregen eind 2022 bericht dat 22 voormalige straatkinderen waren geslaagd voor hun middelbare schoolopleiding. En allemaal hebben ze toekomstplannen en de wil en de mogelijkheden om iets te maken van hun leven.”

Hanneke Verwimp,
communicatie

EIGEN DOEL IN TANZANIA

Nieuwe winkelketen in Zeeuws-Vlaanderen

Het begon meer dan 20 jaar geleden in Sas-van-Gent met een tweedehandskleding winkel waarvan de opbrengst bestemd was voor Vastenactie. In 2021 kwam er een pop-upwinkel in Terneuzen en in 2022 wilde de Elisabethparochie een winkel in Axel openen om fondsen te werven voor het Eigen Doel in Tanzania. Een vrijwilligster zette haar schouders eronder, een pandeigenaar stelde een winkel ter beschikking, een andere ondernemer kwam met kledingrekken en verlichting en de ruimte werd gratis schoongemaakt. ‘Gemeentes willen geen leegstand in hun winkelstraat, dat biedt mogelijkheden voor een tijdelijke winkel,’ aldus pastor Niek van Waterschoot. ‘Het vraagt wel veel inzet van vrijwilligers en je plaatselijke netwerk is ook heel belangrijk, maar we weten waar we het voor doen.’ Daarnaast hebben vrijwilligers veel supermarkten in de omgeving benaderd om te vragen of de opbrengsten van statiegeldbonnetjes aan het project in Tanzania gedoneerd mochten worden. Veel supermarkten hebben hier positief op gereageerd.

Samen met de andere twee parochies van Zeeuws-Vlaanderen wilde de parochie geld ophalen voor het Eigen Doel project in Tanzania, de stichting Sibusiso. Deze stichting helpt gezinnen om kinderen met een verstandelijke beperking zo zelfstandig mogelijk te laten zijn. Samen met de bijdrage van Vastenactie is de benodigde 50.000 euro gerealiseerd!

Fundatie Charitas en Vastenactie slaan de handen ineen

Stilletjes en een beetje onopgemerkt, zo werd de samenwerking tussen Fundatie Charitas en Vastenactie in eerste instantie opgepakt. Een beetje zoals de zusters van de Congregatie Zusters Franciscanessen van Charitas zelf ook het liefste werkten. Inmiddels steunt de Fundatie via Vastenactie al enkele jaren projecten op het gebied van gezondheidszorg, 'omdat de projecten van Vastenactie aansluiten bij ons gedachtegoed', legde secretaris Elly-Ann van Alphen van Fundatie Charitas desgevraagd uit. Het feit dat Vastenactie een katholieke organisatie is, heeft absoluut een meerwaarde vindt ze: 'We zijn een instelling van de Rooms-Katholieke Kerk en voor ons is het belangrijk dat onze samenwerkingspartners dezelfde waarden hanteren als wij.'

Gezondheidszorg

Jaarlijks, voor steeds een periode van drie jaar, stelt Fundatie Charitas 150.000 euro beschikbaar. Daarvan worden in overleg projecten in ontwikkelingslanden gesteund die zich richten op gezondheidszorg. Elly-Ann van Alphen: 'Voor ons is dit een uitstekende manier om projecten in het buitenland te steunen. Vastenactie is professioneel en betrouwbaar; het bestuur van de fundatie heeft niet de capaciteit en expertise om dit zelf op te pakken. En de samenwerking verloopt heel prettig: er is heel snel duidelijk beleid opgesteld en er zijn al diverse mooie projecten gefinancierd.'

Voorbeelden van projecten die gefinancierd zijn via Fundatie Charitas zijn een ziekenhuis in Tanzania, dat zelf geen geld had voor medische apparatuur en een hospice in Rwanda waar mensen met HIV worden opgevangen, medische behandeling en psychosociale steun krijgen en hulp bij het verdienen van wat inkomen.

Over Fundatie Charitas

De Fundatie Charitas beheert het erfgoed van de Congregatie Zusters Franciscanessen van Charitas te Roosendaal. Het leven van de zusters van de congregatie werd vooral gekenmerkt door grote eenvoud en door een praktische benadering van de wereld. Dit laatste kwam onder andere tot uitdrukking in het motto van de zusters: "eerst helpen en dan bidden". Een ander kenmerk van de zusters was dat ze niet graag op de voorgrond traden en hun werk het liefst zoveel mogelijk onopgemerkt deden.

Wandel voor een ander

Door Latijns-Amerika

Ook dit jaar deden weer ruim 300 mensen mee met de virtuele wandeltocht. Op Aswoensdag begonnen we vol goede moed aan de tocht van ruim 34.000 kilometer door Latijns-Amerika.

Voor het tweede jaar liepen de wandelaars hun kilometers in de eigen omgeving en voerden ze vervolgens in op het online wandelplatform. De deelnemers ontvingen regelmatig een e-mailbericht met wetenswaardigheden over de cultuur, bezienswaardigheden

en natuurlijk ook over de projecten die Vastenactie ondersteunt in de landen waar we doorheen liepen. Alle verhalen zijn gebundeld in een boekje dat gedownload kan worden in de webshop.

Omdat we met onze wandeling door Latijns-Amerika ook onze projecten financieel wilden ondersteunen, vroegen we alle deelnemers een bijdrage van minimaal 25 euro. Sommige deelnemers lieten zich ook sponsoren. Dat resulteerde in het mooie eindbedrag van bijna € 10.000.

Noodhulp Oekraïne

Eind februari schokte Europa toen Rusland Oekraïne binnenviel. Miljoenen mensen sloegen op de vlucht voor het oorlogsgeweld, in Oekraïne zelf maar ook daarbuiten.

Al heel snel ontstonden er op tal van plaatsen initiatieven om mensen op te vangen en ook Nederland toonde zich solidair. Op 2 maart startte de Vastenactie-campagne, die in het teken stond van Guatemala en landrechten. Omdat ieders aandacht op dat moment naar Oekraïne uitging, moesten we snel schakelen om onze achterban in de gelegenheid te kunnen stellen ook hun solidariteit aan Oekraïne te laten blijken. We hebben in totaal ongeveer 399.000 euro voor Oekraïne ontvangen. Daarvan is 245.840 euro ingezet via 15 projecten. Het resterende bedrag wordt in 2023 besteed.

Onze partners in Oekraïne hebben zich de afgelopen maanden veelal vrijwillig ingezet voor hun landgenoten. Soms zelfs met gevaar voor eigen leven. We maakten een indrukwekkend overzicht van de hulp die ze konden bieden.

VASTENACTIE

HET WERK VAN ONZE PARTNERS IN OEKRAÏNE

Vastenactie en noodhulp

Noodhulp of humanitaire hulp, is hulp aan slachtoffers van natuurrampen of gewapende conflicten. Het primaire doel van noodhulp is het redden van levens, het verminderen van menselijk lijden en het bewaren en beschermen van menselijke waardigheid. Daarmee is het anders dan ontwikkelingssamenwerking: die richt zich op de aanpak van de onderliggende oorzaken van armoede en crisissituaties.

Noodhulp is voor Vastenactie niet vanzelfsprekend; wij houden ons normaal gesproken bezig met ontwikkelingssamenwerking, dat veel meer op de langere termijn is gericht. Noodhulp heeft een heel eigen dynamiek: hulp moet immers

snel ter plaatse zijn. In praktijk gaat het meestal om het verlenen van onderdak aan ontheemden, medische zorg, voedsel, drinkwater en sanitatie, onderwijs, bescherming van kwetsbare mensen, en meestal in een iets later stadium terugkeer en herhuisvesting van vluchtelingen en ontheemden.

Het uitvoeren van goede noodhulp vraagt een bijzondere expertise en een betrouwbaar netwerk op de plaats van de ramp dat bovendien in staat is het werk op te pakken. Vastenactie verleent daarom alleen in bijzondere situaties noodhulp. Denk aan grote rampen, zoals de aardbevingen in Syrië en Turkije in 2023.

Little Refugee House: een veilige haven in Lviv

'Ons verhaal is werkelijk adembenemend'. Het gebeurt niet vaak dat we van een partner een rapportage ontvangen die daarmee begint. Maar het Little Refugee House Lviv was een groter succes dan we ooit hadden durven dromen, schreef initiatiefnemer Andrew Minett ons: 'We ontvingen 120 mensen plus hun huisdieren. Onze jongste gast was drie weken oud en onze oudste was 75 jaar. We ontvingen Oekraïners en buitenlanders uit meer dan tien provincies. Ons

recordaantal gasten was 17 in één nacht. We kregen bezoek van de National Public Radio (VS) en ons verhaal is live uitgezonden door BBC nieuws en radio in het VK.'

De eerste maanden waren moeilijk vertelde Andrew, 'maar het belangrijkste is dat we nog in leven zijn om het verhaal te vertellen en dat deden al onze gasten ook. Ik hoop dat Little Refugee House al onze gasten veiligheid, warmte, inspiratie en ook vertrouwen heeft gebracht. Ik stond zelf versteld van wat we bereikten en dat heb ik voor een groot deel te danken aan de

Nederlanders en aan Vastenactie. Jullie vrijgevigheid heeft ons hiertoe in staat gesteld. Dank jullie wel!' Aldus Andrew Minett vanuit Lviv.

Verjaardagsfeestje Kiev

Deze vrolijke foto's ontvingen we van onze partner UA Lifelines in Kiev. De vrijwilligers daar hoorden dat Uliana jarig zou zijn en ze besloten haar een onvergetelijke tiende verjaardag te bezorgen in het opvanghuis.

Tijdens de voorbereidingen bleek dat Uliana's oudere zusje Ksenia vlak daarvoor jarig was geweest. Op die

dag schulde het gezin echter in de metrotunnels van Kharkiv voor de bombardementen. Dus werd ook Ksenia's verjaardag gevierd! Er was pizza, taart, slingers en ballonnen én natuurlijk cadeautjes.

En zo werd het een prachtig feest voor Ksenia en Uliana!

Fondsenwerving

Vastenactie- en Adventsactiecampagne

Doordat 2022 het eerste jaar was sinds de coronapandemie zonder lockdowns, zijn de gevolgen daarvan voor de inkomsten uit parochies en scholen voor het eerst sinds 2019 beperkt gebleven. Het is echter niet zo dat de totale inkomsten weer op het niveau van voor de pandemie uitkwamen. Waar de inkomsten vanuit particuliere donateurs een stijgende lijn laten zien, blijft het herstel van inkomsten vanuit parochies achter: het aantal parochianen dat naar de kerk komt, is flink gedaald na de lockdowns. De parochie-inkomsten zijn in 2022 dan ook beduidend lager dan voor corona.

Net als in 2020 en 2021 compenseerden de brieven met acceptgiro het verlies aan inkomsten uit parochies gedeeltelijk. Op de noodhulp oproep voor Oekraïne tijdens de 40-dagen campagne is heel gul gereageerd. Onder andere door deze mailing zijn de inkomsten vanuit particuliere donateurs met bijna een half miljoen euro gestegen ten opzichte van 2019

en zijn ze nagenoeg gelijk aan het niveau van 2020. De verhouding tussen inkomsten uit donateurs en inkomsten uit parochies/scholen/congregaties was in coronatijd flink verschoven van parochies naar donateurs; dat is weer licht verschoven. In 2022 ontvingen we 36% van de opbrengst via een parochie, congregatie of school (2021: 29%). De rest van de opbrengsten ontvingen we via donateurs (nu 64% tegen 71% in 2021).

Andere fondsenwervende acties

Ieder jaar actualiseren we ons adressenbestand.

In januari en december hebben we groepen donateurs telefonisch benaderd met het verzoek hun incidentele giften om te zetten naar periodieke giften of om hun bestaande periodieke giften te verhogen.

We hebben tijdens de vastentijd en adventstijd vier brieven met acceptgiro's naar onze donateurs gestuurd. Daarnaast hebben we gedurende de vastentijd een brief gestuurd over noodhulp in Oekraïne. In mei en september zijn aanvullende brieven verstuurd met het verzoek te doneren. In mei is ook een brief gestuurd om nieuwe donateurs te werven. Als laatste is er in oktober een brief gestuurd naar donateurs die

al langere tijd niet gedoneerd hadden met het verzoek opnieuw actief donateur te worden.

Nieuwe donateurs

Het donateursbestand nam ten opzichte van 2019 met ongeveer 10% toe tot 24.158. In 2020 en 2021 was het aantal particuliere donateurs tijdelijk veel hoger (ongeveer 30.000) door de sluiting van kerken als gevolg van COVID-19. Nadat de kerken weer open gingen, nam logischerwijs ook het aantal particuliere donateurs weer af met ongeveer 8.000. In 2022 bereikten we echter ook 2136 nieuwe donateurs, waardoor de netto afname ongeveer 6000 donateurs is. Naast deze donateurs ontvangt Vastenactie giften van 698 organisaties. Dat zijn met name parochies en scholen en daarnaast enkele congregaties.

Online fondsenwerving

In 2022 hebben we de online fondsenwerving verder uitgebouwd. We hebben vier Facebookadvertentiecampagnes uitgevoerd, waaronder twee campagnes gericht op potentiële donateurs tijdens de vastentijd en de adventstijd en twee campagnes over het lesmateriaal vastentijd en het lesmateriaal adventstijd.

Met de campagnes voor potentiële donateurs hebben we bijna 481.000 mensen bereikt. Het heeft bijna 16.000 extra bezoekers aan onze website opgeleverd. In vergelijking met 2021 hebben deze bezoekers meer pagina's bezocht en zijn ze langer op de website gebleven.

De donateurs waarvan we een e-mailadres hebben, sturen we maandelijks een e-mail. De ene keer gaat die over de resultaten van een project dat we steunen, de andere keer over achtergronden van ons werk of om een concrete geefvraag. Deze mails worden goed geopend en gelezen. Ze dragen ook bij aan extra donaties: we zien een stijging van 34% ten opzichte van 2021.

De inzet van online fondsenwerving heeft geleid tot een toename van ruim 20% van het aantal donaties via de website.

Samenwerking met fondsen

Vastenactie werkt af en toe samen met andere fondsen, die projecten in het buitenland willen steunen en daarbij gebruik willen maken van onze expertise. Doorgaans gaat dit om kleinere bedragen tot maximaal 10.000 euro. Vastenactie stelt dan een project voor dat past bij de doelstelling van dat fonds. Er is één fonds dat een grotere bijdrage doet op deze manier, de Fundatie Charitas in Breda. Zij gaf de afgelopen drie jaar een jaarlijkse bijdrage van 150.000 euro voor projecten op het gebied van gezondheidszorg. U leest er meer over op pagina 34.

“Ik ben trots op het partnernetwerk dat we in slechts enkele maanden in oorlogstijd hebben opgebouwd in Oekraïne. Via via wisten we contact te leggen met kleine initiatieven van Oekraïense burgers. We voerden digitaal gesprekken en begonnen met kleine bedragen en druk overleg. Het was intensief, soms een beetje creatief, maar vooral heel erg effectief.”

Elske van Gorkum,

projecten

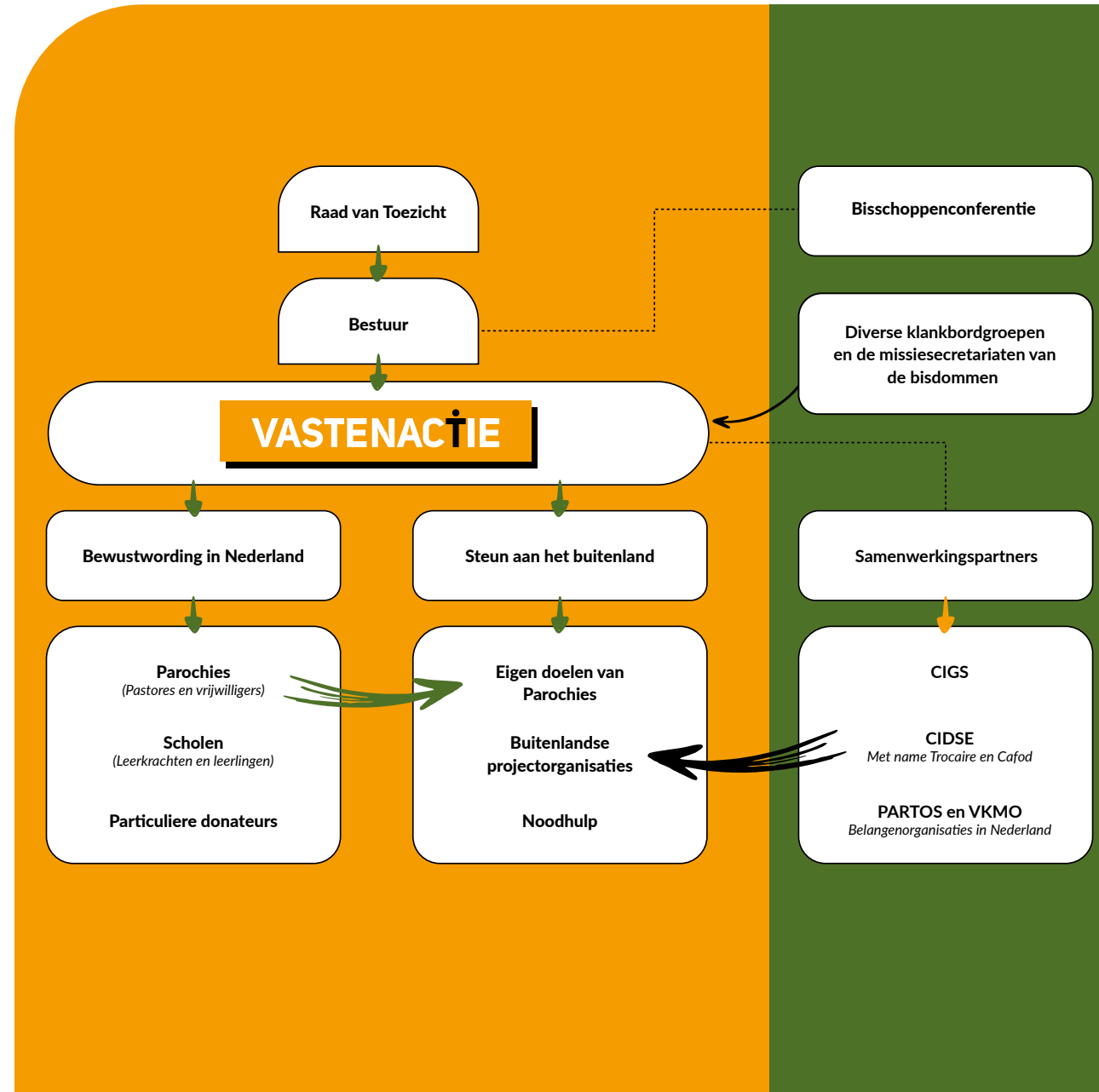
Organisatie

Medewerkers

De directeur geeft dagelijks leiding aan de tien medewerkers van de Stichting, samen (inclusief directeur) 8,8 fte. Ook verrichtten enkele zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) diensten voor de Stichting.

Het werk van Vastenactie wordt mede gedragen door vele honderden vrijwilligers in parochies door heel Nederland. Een groot deel daarvan is actief in MOV werkgroepen (Missie Ontwikkeling en Vrede). We vinden het heel belangrijk om goed en veel contact te hebben met deze vrijwilligers. Zo nodigen we ze jaarlijks uit voor onze startdagen op verschillende plekken in het land, bieden we ze inspiratiesessies aan en betrekken we hen via een klankbordgroep bij het maken van keuzes.

Zo ziet onze organisatie eruit

Bedrijfsvoering en governance

In 1961 nam kardinaal Alfrink het initiatief om in Nederland jaarlijks een vastenactie te organiseren voor hulp aan projecten in het buitenland. Dat leidde in 1969 tot de oprichting van de Bisschoppelijke Vastenactie Nederland (toen nog met een k). Op 10 januari 2019 zijn de statuten van de Stichting gewijzigd en is de structuur van de Stichting gewijzigd naar een raad van toezichtmodel. Het bestuur legt nu verantwoording af aan de raad van toezicht, aan de bisschoppelijke referent voor missie en aan de Nederlandse Bisschoppenconferentie. De statutaire naam van de organisatie is per 10 januari 2019: Stichting Bisschoppelijke Vastenactie.

Bestuur/directie

Per 1 oktober 2022 is M. Bollerman aangesteld als directeur van de Stichting. Hij is tevens bestuurder. De benoemingstermijn is drie jaar. De raad van toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Hierbij volgt de stichting de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl).

De beloningen bleven binnen de geldende maxima. In de door de accountant gecontroleerde jaarrekening wordt dit verder toegelicht.

ANBI-status

De Stichting beschikt over de status van Algemeen Nut Beogende Instelling, de ANBI-status. (RSIN 30003759). Hierdoor zijn particuliere giften aan de Stichting onder voorwaarden fiscaal aftrekbaar voor de gevers.

CBF Keurmerk

Sinds 1 juni 2018 is Stichting Bisschoppelijke Vastenactie erkend door de toezichthouder CBF. De Erkenning is het keurmerk voor goede doelen dat door het CBF, Toezichthouder Goede Doelen wordt uitgegeven. Op <https://www.cbf.nl/organisatie/stichting-bva> wordt jaarlijks door het CBF over ons gerapporteerd.

Middelen

De Stichting heeft ervoor gekozen een deel van haar vermogen duurzaam en eerlijk te beleggen. De te beleggen middelen zijn geormerkt als de continuïteitsreserve van Vastenactie.

In lijn met de visie van de Stichting houden de beleggingen rekening met de mens, de gemeenschap waarvan deze deel uitmaakt en de natuur. Enkele factoren die hierbij in het bijzonder een rol spelen zijn: de eerbiediging van mensenrechten, de mogelijkheid tot vrije vakvereniging en collectieve onderhandelingen en de afwezigheid van kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie, corruptie en het toebrengen van schade aan het milieu.

Risicomanagement

Het belangrijkste strategische risico voor de Stichting is het verlies van onze goede reputatie: deze vormt immers de basis van onze fondsenwerving. Om onze goede reputatie te waarborgen, hebben we diverse maatregelen getroffen. Deze maatregelen richten zich met name op twee aspecten: we willen ons werk zo ethisch en transparant mogelijk doen en we willen zoveel mogelijk van onze middelen besteden aan onze doelstellingen.

In het financieel statuut en het beleggingsplan van de Stichting is vastgelegd dat haar beleggingen duurzaam, prudent en op de lange termijn gericht moeten

zijn. Er wordt slechts een deel van het vermogen belegd terwijl het andere deel wordt aangehouden in de vorm van liquiditeiten, met name op spaarrekeningen.

Integriteitsbeleid

Vastenactie hecht groot belang aan een veilig werkklimaat en vindt het belangrijk dat haar werknemers voldoen aan de hoogste eisen van integriteit. Er is een klachtenregeling integriteit vastgesteld voor de interne organisatie en voor de externe stakeholders. Er is een integriteitsfunctionaris benoemd en in de raad van toezicht is een lid verantwoordelijk voor de portefeuille integriteit. Er is ook een externe vertrouwenspersoon aangesteld. Er zijn in 2022 geen meldingen gedaan met betrekking tot integriteitsschendingen.

“Ik ben trots op het lesmateriaal dat we hebben ontwikkeld voor de advent- en vastenactieperiode. Ik vind het lesmateriaal zo bijzonder omdat we kinderen ermee inspireren om anderen te helpen. Want daar gaat het eigenlijk om. Anderen steunen. De schrijvende verhalen die ik lees, wat mensen moeten doorstaan vanwege onder andere armoede en oorlogsgeweld, daar krijg ik echt koude rillingen van. Het schrijvende lot van straatkinderen in DR Congo die worden mishandeld en misbruikt, dat raakte me diep. Dan knijpt mijn moederhart samen, want ik vind dat elk kind recht heeft op een liefdevolle en veilige omgeving om zorgeloos op te groeien.”

Daniëlle Molenaar,
communicatie

‘U geeft mijn voeten de ruimte’

De uit Chili afkomstige kunstenares Lilian Moreno Sanchez verwerkte in deze hongerdoek ervaringen met onrecht in haar moederland. Vanuit de symboliek van de hongerdoek konden we lijnen trekken naar de landrechtencampagne.

Een hongerdoek legt de link tussen het thema van de campagne en de (katholieke) betekenis die mensen geven aan vasten en Pasen. Een hongerdoek is daarom altijd een kunstwerk dat uitdaagt om vaker keren naar te kijken, omdat het steeds weer nieuwe associaties oproept. Parochies gebruiken hongerdoeken door ze een plek te geven in hun vieringen, tijdens gespreksavonden om het gesprek op gang te brengen en als een fysiek kunstwerk dat kleur en inhoud geeft aan de kerkelijke ruimte in de vastentijd.

Het gebruik van hongerdoeken stamt uit de Middeleeuwen. Tijdens de vastentijd (veertig dagen voor Pasen) hingen de doeken in de kerk om het zicht op het altaar te ontnemen, als een aansporing voor de mensen om tot inkeer te komen. De doeken toonden afbeeldingen van verhalen uit de Bijbel. Vanwege de vastentijd en het daarmee gepaard gaande hongergevoel, kwam de benaming hongerdoek in zwang. Na de Reformatie (16e eeuw) verdween het gebruik van de hongerdoek.

In 1976 blies Misereor, de Duitse missieorganisatie, de oude Middeleeuwse traditie een nieuw leven in. Elke twee jaar nodigt Misereor een schilder uit Afrika, Latijns-Amerika of Azië uit om een kunstwerk te maken. Daarvan worden hon-

gerdoeken gemaakt die gebruikt worden voor bezinningsmomenten tijdens de veertigdagentijd in protestantse en Rooms-Katholieke kerken.

Hongerdoek 2022

Een röntgenfoto van een gebroken voet is de basis van de hongerdoek. Het is de voet van een demonstrant die in oktober 2019 in Santiago de Chili gewond raakte tijdens demonstraties tegen sociale onrechtvaardigheid. Met een gewonde voet kun je niet meer gaan of staan waar je wilt, zoals in situaties waar mensen hun landrechten kwijtraken en zij letterlijk niet meer kunnen lopen op hun eigen grond. Ze kunnen geen voetsporen meer achterlaten op het land van hun voorvaderen.

Stof en aarde

De kunstenares verwerkte op de hongerdoek stof en aarde afkomstig van het plein

in Santiago de Chili waar de demonstraties plaatsvonden. Er ontstond zo een directe verbinding tussen de verhalen van mensen die opkwamen voor hun rechten en het kunstwerk. Stof en aarde laten ook de verbondenheid zien met de plek waar mensen leven, waar ze akkers verbouwen en voedsel oogsten. Zonder aarde om te bewerken is er geen bestaanszekerheid voor inheemse volken.

De gouden bloemen zijn tekenen van hoop dat het anders kan en dat verandering mogelijk is. Mensen die opkomen voor hun rechten, inheemse volken die blijvend kunnen beschikken over hun land en waterbronnen. Gezinnen die een nieuwe band opbouwen met het land en weer zicht krijgen op een toekomst. Ruimte om te leven! Zo krijgt het psalmvers 'U geeft mijn voeten de ruimte' nieuwe betekenissen door verhalen van mensen wereldwijd.

“Het enthousiasme en de betrokkenheid van onze vrijwilligers hebben me in 2022 het meest geraakt. Na twee jaar beperkingen konden we weer bij elkaar komen. Hoogtepunt waren de Startdagen in november: ik zag zoveel betrokkenheid en enthousiasme om weer campagne te voeren. Ook de creativiteit om het verhaal van Vastenactie dichterbij de mensen te brengen trof me: van een mooi versierde collectebus om van deur tot deur te lopen tot prachtige Afrikaanse dorpen met poppetjes die inzichtelijk maakten hoeveel kinderen waren geholpen en nog veel meer. We mogen trots zijn op onze vrijwilligers!”

Luis Vergara,
parochies

Minder onnodige sterfgevallen in Sierra Leone

In Sierra Leone overlijden veel jonge kinderen door ondervoeding en infectieziekten. Onze lokale partner leert ouders over gezonde voeding en goede hygiëne. Zo wordt het aantal sterfgevallen onder jonge kinderen verminderd.

Sierra Leone had een van de snelst groeiende economieën van het continent. Door een samenloop van omstandigheden is de economie echter ingestort. Het gevolg is dat meer dan helft van de bevolking moet rondkomen van minder dan € 1,15 per dag. Het percentage moedersterfte is een van hoogste in de wereld en in het district Kailahun lijdt meer dan de helft van de bevolking aan honger en ondervoeding. Jonge kinderen zijn extra kwetsbaar; velen overlijden aan ondervoeding en infectieziekten, zoals malaria. Een op de drie kinderen heeft een groeiachterstand. Veel van deze problemen zijn te voorkomen, maar de gezondheidszorg in het land is kwetsbaar en de mensen hebben onvoldoende kennis van gezonde voeding en hygiëne.

Het project

De inwoners van 15 dorpen in het district Kailahun leerden hoe ze onnodige sterfgevallen door ondervoeding en infectieziekten zoveel mogelijk kunnen voorkomen. De activiteiten richten zich op kwetsbare verzorgers van gezinnen en lokale gezondheidswerkers. 1.890 mensen profiteerden rechtstreeks, indirect bereikten de activiteiten ruim elfduizend mensen.

Drie belangrijke pijlers

Het plan voor de preventie van ondervoeding en infectieziekten bestaat uit drie pijlers: vergroten van kennis over voeding, meer beschikbaarheid van voedingsrijke producten en bevorderen van gezonde en hygiënische leefgewoonten. In elk dorp is een groep gevormd van (jonge) moeders, vaders, zwangere vrouwen en vrouwen die borstvoeding geven. Zij kregen voorlichting over gezonde voeding en elke groep kreeg zaden die rijk zijn aan vitamines en mineralen, om te planten in de moestuin. Verzorgers van kinderen onder de vijf jaar die leden aan ondervoeding, ontvingen speciale versterkende voedingsmiddelen. De gezondheidswerkers leerden hoe ze gezondheidsproblemen op tijd kunnen signaleren en behandelen. Verder werden hygiëne-pakketjes en muskietennetten uitgedeeld. Alle inwoners van het gebied kregen via de lokale radio en andere media voorlichting over gezonde voeding en het belang van hygiëne.

Vooruitblik komende jaren

De belangrijkste doelstellingen in 2023 zijn net als in voorgaande jaren gericht op het ondersteunen van projecten, het inzetten op bewustwording in Nederland en het werven van fondsen bij parochies en particulieren. We gebruiken 2023 om ons inhoudelijk te bezinnen op de vraag hoe Vastenactie zich in de toekomst wil ontwikkelen. Voor 2024 stellen we dan een nieuw driejarenplan 2024-2026 op waarin vanuit de huidige situatie een nieuwe strategie en doelstellingen worden geformuleerd.

Ondersteunen van projecten

Het komend jaar blijft Vastenactie zich inzetten voor het voortzetten en versterken van het projectenbeleid. Het professionele contact met het wereldwijde netwerk (veelal uit de katholieke kerk) is hierin erg belangrijk. De resultaten van een uitgebreid onderzoek uit 2020 om deze contacten te versterken zijn in 2021 en 2022 geïmplementeerd. Het projectenbeleid van Vastenactie is intern geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Bewustwording in Nederland

Onze belangrijkste partners ten aanzien van de bewustwording in Nederland zijn de parochies en basisscholen. Gezien het veranderende beeld van de parochies in Nederland (parochies vergrijzen, fuseren en verliezen parochianen) hebben we de inhoudelijke ondersteuning van de bewustwording hierop aangepast. We keken

meer naar de behoeften van parochies en onze capaciteit. Dit beleid zetten we in 2023 door. Ten aanzien van de bewustwording op basisscholen willen we meer katholieke basisscholen helpen met de invulling van hun katholieke identiteit door middel van het aanbieden van lesmateriaal in de veertigdagen- en adventstijd en door middel van het bezoeken van scholen (Vastenactie Theatershow). We willen meer scholen hierin ondersteunen.

Fondsenwerving

We willen de terugloop van giften via parochies beperken. Daarnaast willen we groeien in aantallen donateurs en in de hoogte van individuele particuliere giften. Hiervoor investeren we in de werving van nieuwe donateurs en het verhogen van de gift bij bestaande donateurs. Tenslotte willen we groeien in inkomsten uit nalatenschappen en andere fondsen.

“Toen ik op een school was kwam er een meisje van 4 naar me toe, om me te vertellen dat ze ons zoooo lief vond.. omdat we zo veel mensen helpen. Dat raakte me diep! Uiteraard vertelde ik haar dat ze ons daarbij heel goed kon helpen, waarna ze vol trots weg liep. Dit is wat het werk op de scholen voor mij zo waardevol maakt!”

Angelique Steysel,
scholen

Kinderen koken vastenmaaltijd

De geloofsgemeenschap in Zegge heeft een mooie traditie: elk jaar koken kinderen uit groep 8 van de lokale basisschool een vastenmaaltijd voor hun ouders en parochianen. Vrijwilliger Mien Sloopers vertelt over de oorsprong en voortgang van dit mooie initiatief: ‘In 1999 ging ik met de VUT en de parochie vroeg al snel of ik wilde meehelpen met het organiseren van de vastenmaaltijd.’ Ongeveer 13 jaar geleden kwam Mien op het idee ook kinderen te betrekken bij de jaarlijkse maaltijd: ‘In de beginjaren zaten er vooral oudere parochianen, maar met de kinderen komen ook hun ouders mee en dat maakt het nog gezelliger. Het is bovendien een aardigheid om te zien hoe enthousiast de kinderen meehelpen met groentes snijden, de soep roeren en het dekken van de tafel. Ze kunnen veel meer dan dat je zou verwachten.’ In 2022 kookten de kinderen gerechten met een Ghanees tintje. De parochie ondersteunde namelijk een Eigen Doel in Ghana voor een nieuwe generator in een ziekenhuis, zodat de stroom niet meer zal uitvallen.

Financiële resultaten 2022

De resultaten zijn gepubliceerd in de door de accountant gepubliceerde jaarrekening. Deze vindt u op www.vastenactie.nl/jaarverslagen

Balans 2022 (bedragen x € 1.000)

Activa	31-12-2021	31-12-2022
Financiële vaste activa	1.193	938
Vorderingen	249	87
Liquide middelen	1.583	1.584
Totaal activa	3.025	2.609

Passiva	31-12-2021	31-12-2022
Reserves		
- Continuïteitsreserve	1.250	1.250
- Bestemmingsreserve projecten	392	331
- Bestemmingsfonds Noodhulp		130
- Overige reserves	659	225
Kortlopende schulden	724	673
Totaal passiva	3.025	2.609

Verkorte staat van baten en lasten 2022 (bedragen x € 1.000)

Baten	Begroting	Realisatie
Baten uit eigen fondswerving Vastenactie	2.600	2.304
Baten uit eigen fondswerving Adventsactie	560	549
Baten uit eigen fondswerving Noodhulp		399
Baten als tegenprestatie voor producten of diensten	8	6
Totaal baten	3.168	3.258

Lasten	Begroting	Realisatie
Besteed aan doelstellingen buitenland	1.673	1.694
Besteed aan noodhulp Oekraïne (uit bestemmingsfonds 2022) *		246
Besteed aan bewustwording in Nederland	842	850
Kosten eigen fondswerving	651	570
Beheer en administratie	111	70
Totaal lasten	3.277	3.430
Netto resultaat	-109	-172
Beleggingsresultaat		-190
Baten uit rente en beleggingen	-5	-3
Saldo van baten en lasten	-114	-365

Begroting 2023 (bedragen x € 1.000)

Baten	2023
Baten uit eigen fondswerving Vastenactie	2.400
Baten uit eigen fondswerving Adventsactie	525
Baten als tegenprestatie voor producten of diensten	8
Totaal baten	2.933

Lasten

Besteed aan doelstellingen buitenland	1.484
Besteed aan noodhulp Oekraïne (uit bestemmingsfonds 2022) *	130
Besteed aan bewustwording in Nederland	746
Kosten eigen fondswerving	577
Beheer en administratie	120
Totaal lasten	3.057

Baten uit rente en beleggingen -5

Saldo van baten en lasten * -130

* De gelden die zullen worden besteed aan noodhulp voor Oekraïne worden onttrokken aan het bestemmingsfonds dat daartoe is ingericht eind 2022 en dat op de balans is opgenomen. Hierin zijn de voor Oekraïne geormerkte gelden opgenomen die in 2022 zijn ontvangen, maar die nog niet zijn uitgegeven.

“Het verhaal dat afgelopen jaar het meeste indruk op me maakte was dat van Elysee uit Kinshasa, Congo. Ze was verdwaald en kon zich slecht verstaanbaar maken. Het kleine meisje, met een geestelijke beperking, kon alleen het woordje ‘brommer’ en de voornaam van haar vader zeggen. De mensen van onze project-partner zijn vervolgens de miljoenenstad ingetrokken en hebben dagenlang navraag gedaan om haar vader te vinden. Zoveel moeite, omdat ook dit ene kleine meisje dat waard is.”

Margot de Zeeuw,
communicatie

“

Iedereen, overal
ter wereld,
een goed bestaan

VASTENACTIE

VASTENACTIE

Steun ons werk

Postadres
Postbus 95408
2509 CK Den Haag

Tel. 070-7796008
info@vastenactie.nl
www.vastenactie.nl

*Algemeen Nut
Beogende Instelling*
ANBI